

EEN ZWALUW

ANALYSE AFHANDELING WOO-VERZOEKEN 2025

IMI
INSTITUUT
MAATSCHAP-
PELIJKE
INNOVATIE

 UNIVERSITEIT
VAN AMSTERDAM

EEN ZWALUW

Analyse afhandeling Woo-verzoeken 2025

Maart 2026

Open State Foundation
Instituut Maatschappelijke Innovatie
Universiteit van Amsterdam

Redactie/auteurs:

Serv Wiemers

Guido Enthoven

Maarten Marx

Linde Berger

Licentie:

Dit rapport is gelicenseerd onder CC0 1.0. Alles mag worden hergebruikt;
naamsvermelding wordt gewaardeerd.

Vormgeving:

Studio Setta | Tessa van Beelen

EEN ZWALUW

De komst van zwaluwen in Nederland kondigt de zomer aan. Vanuit warmere streken in Afrika komen ze in het voorjaar naar ons land, en dan weten we dat de barre winter voorbij is. Maar, zoals het gezegde luidt, één zwaluw maakt nog geen zomer. Als iets goed gaat, betekent dat niet automatisch dat alles goed gaat. In dit rapport hebben we een zwaluw gezien. Er lijkt sprake van een ommekeer. Een trendbreuk wellicht. Dat stemt optimistisch. Maar het is nog lang geen zomer. Daarvoor moeten we eerst meer zwaluwen verwelkomen in Nederland.

INHOUD

SAMENVATTING	5
INLEIDING	8
2.1. De Wet open overheid in wet en praktijk	8
2.2. Aanpak/methodologie	12
DE CIJFERS	14
3.1. Aantallen Woo-besluiten	14
3.2. Termijn beantwoording	16
3.3. Ontvangstbevestiging van Woo-verzoeken	22
3.4. Interne informatiecategorieën	23
3.5 Omvang Woo-besluiten	27
3.6 Uitzonderingsgronden	30
WEERGAVE AFHANDELINGSKOSTEN EN PUBLICATIE VAN DATA	32
4.1. Weergave van kosten van een Woo-verzoek	32
4.2. Publicatie van Woo-data	35

SAMENVATTING

Dit onderzoek **Een Zwaluw** is een vervolg op de reeks analyses van de afhandeling van informatieverzoeken onder de Wet open overheid (en daarvoor de Wet openbaarheid van bestuur). Eerder verschenen [Schildpaddensoep](#) (2025, over 2024), [Blaadjes op het spoor](#) (2024, over 2023), [Matglas](#) (2023, over 2022) en [Ondraaglijk Traag](#) (2022, over 2021). In dit rapport over 2025 kijken we net als de eerdere onderzoeken naar de ministeries.

Het **aantal gepubliceerde Woo-besluiten van ministeries is voor het eerst afgenomen**, van 2.022 in 2024 naar 1.923 vorig jaar. Dit is een trendbreuk. De veelgehoorde angst voor almaar toenemende hoeveelheden Woo-verzoeken blijkt dus ongegrond. Er zijn grote verschillen tussen de ministeries: het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur publiceerde 442 Woo-besluiten, terwijl het ministerie van Algemene Zaken tot 32 kwam.

De **gemiddelde beantwoordingstermijn** bij ministeries is **voor het eerst afgenomen, naar 143 dagen**. Dat is een forse daling in vergelijking met het gemiddelde van 188 dagen vorig jaar (en de jaren daarvoor 172, 167 en 161 dagen). Ook dit is een opvallende trendbreuk. De toegenomen aandacht voor de Woo binnen de departementen en de adviezen van de opstellers van deze rapportenreeks, alsmede van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) en anderen zoals VVOJ en SPOON lijken hun vruchten af te werpen.

Ook de **mediaan van de beantwoordingstermijn** ligt met 82 dagen fors lager dan de 115 dagen van afgelopen jaar (of 114 dagen het jaar daarvoor).

Er zijn grote verschillen in de gemiddelde doorlooptijd tussen de ministeries. De ministeries van AZ (66 dagen) en OCW (87) dagen doen het, net als voorgaande jaren, relatief goed.

Opvallend is de halvering van de doorlooptijd van het ministerie van BZK (naar 87 dagen). Ook het ministerie van BuZa zit aan de goede kant van het gemiddelde (107 dagen). Ten slotte springt het ministerie van LNV positief in het oog. Zij publiceerde vorig jaar met afstand het grootste aantal Woo-verzoeken (442) en bracht tegelijkertijd de afhandelingstermijn terug van 173 dagen naar 114 dagen.

Er zijn ook ministeries die een notoir slecht trackrecord hebben op dit gebied. Het wordt echt tijd dat de ministeries van achtereenvolgens EZ (incl. KGG), FIN, SZW, J&V (incl. A&M) en VWS (ook exclusief covid-verzoeken) hun afhandelingsprocessen beter op orde brengen. Zij overschrijden de wettelijke termijn al jaren met meer dan 400 %.

AANBEVELING

Leer van elkaar en van elkaars aanpak. Verklein de grote verschillen tussen de frontrunners en de achterblijvers.

Toch zitten alle ministeries nog steeds **ruim boven de wettelijke maximale termijn** van 28 dagen (met verlenging naar in totaal 42 dagen bij omvangrijke of gecompliceerde verzoeken). Het aandeel beantwoordingen dat de maximale termijn van 42 dagen overschrijdt, is wel gedaald, van 83% in 2024 (en 2023) naar 77% in 2025. Dat is positief, maar betekent dat nog steeds slechts 23% binnen de wettelijke termijn wordt beantwoord. Mogelijke opschortingen zijn niet meegenomen; daarvan maakt de overheid geen data bekend. Wel geeft het Woo-dashboard van de Rijksoverheid aan dat bijna 9% van de besluiten wordt afgedaan “buiten termijn maar in overleg met verzoeker”.

Ministeries besteden gemiddeld 102 uur aan een Woo-verzoek, blijkt uit [recent onderzoek naar de uitvoeringslasten van de afhandeling van Woo-verzoeken door Sira Consulting](#). Het grote verschil met de 143 dagen die een verzoeker op

de gevraagde informatie moet wachten, ligt in trage processen. Dossiers liggen omgerekend 130 dagen lang te wachten. Bovendien bedraagt het goedkeuringstraject dat elk Woo-verzoek na afhandeling nog moet doorlopen bij ministeries gemiddeld 10 uur, ofwel 10% van de tijd.

AANBEVELING

Ga door met de ingezette verbeteringen. Implementeer de eerder gegeven adviezen. Stroomlijn de processen. Voorkom 'gaten' in de behandeltijd.

Het aantal **openbaar gemaakte pagina's** is afgenomen tot gemiddeld 156 per Woo-besluit. Dit lijkt wederom een trendbreuk. In 2024 was dit aantal 251 pagina's. De mediaan is 13. Een klein deel van de Woo-besluiten beslaat dus een groot aantal pagina's, maar de helft beslaat dus minder dan 13 pagina's. Er is nauwelijks een correlatie tussen de omvang van de Woo-besluiten en de doorlooptijd.

Ministeries zenden gemiddeld **na 11 dagen een ontvangstbevestiging** naar de verzoeker. Daarmee is al bijna de helft van de wettelijke basistermijn verstreken. Ook hier grote verschillen tussen ministeries: het kortst bij het ministerie van Buitenlandse Zaken met gemiddeld vier dagen en het langst bij het ministerie van Justitie en Veiligheid met gemiddeld 25 dagen. De mediaan ligt bij deze ministeries op respectievelijk twee en 14 dagen.

AANBEVELING

Neem direct contact op met de verzoeker, in de geest van de Woo.

Onder de Woo vrijgegeven informatie wordt **regelmatig gelakt**. De wet geeft in hoofdstuk 5 diverse uitzonderingsgronden op grond waarvan openbaar maken achterwege kan blijven. Ons onderzoek geeft aan dat de meest gebruikte lakgrond "de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer" betreft (artikel 5.1.2.e): 93% van de gelakte stukken gebruikt deze uitzonderingsgrond. Opvallend is dat "het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen" (artikel 5.1.2.i) ook veel wordt ingeroepen: 56% van de gelakte besluiten. Dat lijkt erop te duiden dat deze uitzonderingsgrond inderdaad als een "duizenddingendoekje" wordt gebruikt indien bestuursorganen bepaalde informatie niet willen openbaren.

AANBEVELING

Wees terughoudend met lakken, zeker als het zo'n algemene uitzonderingsgrond als het goed functioneren van de Staat betreft.

Ministeries monitoren ieder individueel

intern hun Woo-verzoeken. Opvallend is dat ministeries daarvoor verschillende systemen (van spreadsheet tot zaakstelsel) en verschillende informatiecategorieën gebruiken. Stroomlijning en regie zouden ervoor kunnen zorgen dat het wiel niet steeds opnieuw wordt uitgevonden. De monitors zijn geen van allen extern (te volgen voor de verzoeker). Er is wel een [Woo-dashboard](#), maar daar worden de Woo-besluiten zelf niet gepubliceerd en wordt niet doorgelinkt. Daarnaast worden er Woo-besluiten gepubliceerd op [rijksoverheid.nl](#), maar publiceert het ministerie van VWS op [open.minvws.nl](#). MinFin wil hier ook gaan publiceren.

AANBEVELING

Zorg voor uniforme monitoring, ook van tijdsbesteding deelstappen en de samenwerking met de verzoeker. Publiceer alle Woo-besluiten op één plek en stel de achterliggende data beschikbaar.

De **algemene conclusie** is dat de ministeries nog steeds moeite hebben zich te houden aan de Wet open overheid, maar dat er ook een trendbreuk lijkt. De winst zit in procesverbetering, niet in inperking van de wet of het recht op overheidsinformatie. Er zijn dus nu voor het eerst lichtpunten: de aantallen Woo-verzoeken en vooral de gemiddelde doorlooptijd dalen significant. Er is zeker sprake van een zwaluw. Ook van een zomer?

INLEIDING

2.1. DE WET OPEN OVERHEID IN WET EN PRAKTIJK

FREEDOM OF INFORMATION

Al bijna vier jaar is in Nederland de Wet open overheid (Woo) van kracht. Op 1 mei 2022 verving de Woo de Wet openbaarheid van bestuur, Wob, die toen ruim 40 jaar oud was. Dat is niet erg oud als je het vergelijkt met de eerste wet op het gebied van *freedom of information*. Die komt uit Zweden en stamt uit 1766. Inmiddels hebben 139 landen over de hele wereld een wet die publieke toegang tot overheidsinformatie regelt. Internationaal wordt dit recht inmiddels ook erkend als mensenrecht, door de Verenigde Naties, de Raad van Europa en binnen Sustainable Development Goal (SDG)16.

Het doel van de Woo is het beter functioneren van de democratische rechtsstaat. De Woo stelt voorop dat toegang tot publieke informatie een recht is dat in beginsel aan eenieder in gelijke mate toekomt. Met toegang tot overheidsinformatie kan iedereen (burgers, journalisten, wetenschappers, bedrijven, belangenorganisaties) overheden en politiek controleren. Macht vraagt om tegenmacht en de Woo is het instrument daartoe. Het gaat niet alleen om controle (accountability) maar ook om participatie. Op basis van informatie kunnen burgers meedenken en meedoen. Daarmee komt er een gezondere maatschappelijke balans en groeit het vertrouwen in politiek en bestuur.

VERTROUWEN EN DEMOCRATIE

En die wet is hard nodig. Want de democratie staat onder druk en het vertrouwen in politiek en bestuur daalt. Internationaal en zeker ook in Nederland. Veel onderzoekers hebben het over de achteruitgang van de democratie. De grootste wereldwijde dataset over democratie wordt jaarlijks verzameld door het V-Dem instituut. Het recente V-Dem Democracy Report 2026 (over 2025) concludeerde dat nog maar 26% van de

wereldbevolking in democratieën leeft. Dat is een halvering ten opzichte van de 50% van de wereldbevolking twintig jaar geleden. Nog maar 7% leeft in liberale democratieën (ten opzichte van 17% in 2005). De opstellers van het rapport maken zich het meest zorgen om de wereldwijde trend van achteruitgang.

Nederland staat in de V-Dem index op plaats 18 wereldwijd. Als het gaat om participatie, precies dat wat de Woo poogt te bevorderen, staat Nederland nog maar op de 50ste plek!

In de Corruption Perceptions Index van Transparency International, die wordt vaak gebruikt als indirecte maat voor transparantie en integriteit, staat Nederland nog wel - onderaan - in de top-10. Maar de onderzoekers noemen als kritiekpunten beperkte lobbytransparantie, informatie die moeilijk toegankelijk is voor journalisten en onvoldoende implementatie van regels.

Ook zien we dat het vertrouwen in Nederland in de politiek laag is en verder daalt. Ook daar zijn verschillende studies naar gedaan, met verschillende uitkomsten, maar met dezelfde trend. Zo peilde het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) voor het rapport Sociale en Culturele Ontwikkelingen 2026 de stand van het land. Nederlanders geven de politiek een onvoldoende, gevoed door schandalen als de Toeslagenaffaire en het gevoel dat cruciale dossiers niet worden opgepakt door de politiek.

Dat gebrek aan vertrouwen speelt al een tijdje, maar er is ook wat aan te doen. Volgens het SCP is vooral transparantie belangrijk voor het vergroten van vertrouwen. "Als er vanuit de politiek helderheid wordt verschaft over de gemaakte keuzes, zelfs als die voor sommigen niet gunstig uitpakken, zullen burgers eerder geneigd zijn dat te accepteren en dat rechtvaardig te vinden. Maar die openheid ontbreekt [...], daardoor raken mensen teleurgesteld," aldus het SCP.

Transparantie en openheid dus. Om democratie en vertrouwen te redden.

NIET ALLEEN MAAR FANS

Gezien de serieuze bedreiging van de democratie, het dalende vertrouwen en de relatie tussen openheid en vertrouwen, zou je verwachten dat alle Nederlandse democratische politici staan te springen om de Woo zo goed mogelijk uit te voeren. Helaas heeft de Woo niet alleen maar fans. Een aantal politici sprak zich afgelopen jaar uit voor inperking van de Woo, met het argument dat ambtenaren zich vooral bezig zouden moeten houden met hun kernactiviteiten; niet met het uitzoeken en zwartlakken van documenten. Een bedenkelijk narratief, want dat impliceert dat democratische verantwoording en participatie niet bij de kerntaken van de overheid zouden horen.

Bovendien is het geen voornemen of wens, maar een wet. Een wet waarover tien jaar in het parlement is gedebatteerd en die democratisch is aangenomen. Een wet dus, waar ook de overheid zich aan moet houden.

De vraag in dit rapport is in hoeverre de overheid zich daadwerkelijk aan de Woo houdt.

Overigens is het punt dat ambtenaren zich minder bezig zouden moeten houden met opzoeken en zwartlakken wel begrijpelijk. Maar het antwoord moet dan liggen in het op orde brengen van de informatiehuishouding of het instellen van een documentenregister. Dat laatste was de bedoeling van de opstellers van de Woo en is in Scandinavische landen ook te vinden.

BATEN VAN TRANSPARANTIE

Openheid is dus essentieel voor verantwoording en democratie. Het heeft daarnaast ook veel voordelen op het gebied van efficiency, kwaliteitsverbetering en innovatie. Instituut Maatschappelijke Innovatie en Open State Foundation deden uitgebreid onderzoek naar die voordelen en brachten afgelopen januari het rapport uit: *'De baten van transparantie. Wat een open overheid de maatschappij oplevert'*.

Het rapport onderzocht openbaarmaking op verzoek, open data en open archieven. Per categorie werd gekeken naar de maatschappelijke baten, zowel uitgedrukt in kwantificeerbare waarde als de kwalitatieve baten aan de hand van verdiepende casestudies.

Transparantie heeft een intrinsieke waarde. Burgers hebben als belastingbetaler het recht te weten hoe publieke middelen worden besteed en besluiten tot stand komen. Openheid is een voorwaarde voor democratie en leidt tot vertrouwen. Veel van deze voordelen zijn niet in geld uit te drukken. Andere wel. De onderzoekers berekenden dat transparantie via de Woo, open data en open archieven Nederland naar schatting 4,4 miljard euro per jaar oplevert.

Openbaarmaking op verzoek: Het rapport laat zien aan de hand van een selectie van 100 misstanden en diverse cases, dat Wob/Woo-verzoeken zorgen voor het eerder aan het licht brengen van misstanden en wanbeleid. Uit deze voorbeelden blijkt dat openheid bijdraagt aan een grotere mate van correctie en verbetering in bestuur, beleid en uitvoering.

Zo heeft het toeslagenschandaal de Nederlandse schatkist ongeveer 12 miljard euro gekost. Wob-verzoeken van Trouw en RTL4 hebben mede geleid tot het blootleggen van het schandaal, waarmee verdere potentiële kosten zijn bespaard. De jaarlijkse opbrengsten van de Woo/Wob worden conservatief ingeschat op 730 miljoen euro.

Open data: Uit het rapport blijkt dat het publiceren van open data (machineleesbare gegevens die door iedereen vrij gebruikt en hergebruikt mogen worden) door de overheid Nederland naar schatting jaarlijks 3,5 miljard euro en 7.140 banen oplevert. Ze vormen een belangrijke motor voor innovatie, maken de overheid efficiënter en vergroten de betrokkenheid van burgers.

Tegelijkertijd benut Nederland deze kansen nog niet volledig. In verschillende internationale

indexen blijven we achter bij Europese koplopers en neemt Nederland vooral de rol van volger in. Met grotere beschikbaarheid van open data en meer steun voor hergebruik kan Nederland een flinke inhaalslag maken.

Dat open data tot verrassende maatschappelijke voordelen leidt, blijkt uit de uiteenlopende praktijkvoorbeelden in de online verhalenbank die wordt gepubliceerd samen met het rapport. In London leidde het openstellen van data door Transport for London tot een besparing van 43 miljoen pond aan ontwikkelkosten en bespaarde reizen door het gebruik van de real-time applicaties die de open data gebruiken. Ook in Nederland maken we gebruik van open data initiatieven. Zo vertelt Paul Lodder van Social Technology Lab in een interview hoe zij met de 3DBAG-dataset de site *zonopjebakkes* ontwikkelden, die laat zien welke terrassen in de zon liggen en waar openbare voorzieningen te vinden zijn.

Open archieven: Het rapport kijkt ook naar de voordelen van openbaar toegankelijke overheids-archieven, waaronder democratische verantwoording en controle (Vliegcramp Bijlmer, Srebrenica, woningcorporatie-schandalen), rechtszekerheid voor burgers (toeslagenaffaire), herstel van historisch onrecht en collectieve verwerking (dekolonisatieoorlog Indonesië, slavernijverleden, CABR) en hergebruik van bouwtekeningen.

KOSTEN VAN DE WOO

Natuurlijk kost de uitvoering van de Wet open overheid ook wat. In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft onderzoeksbureau Sira Consulting onderzoek gedaan naar de uitvoeringslasten van de afhandeling van Woo-verzoeken. Deze maand kwam naar buiten dat die kosten voor de hele overheid ongeveer 150 miljoen euro bedragen. Dat is aanzienlijk minder dan de baten, ook als we alleen naar de geschatte opbrengsten van openbaarmaking op verzoek kijken die 730 miljoen euro bedragen.

Interessant is ook dat de afhandeling van Woo-verzoeken volgens het onderzoeksbureau gemiddeld 61 uur per verzoek duurt. Het inhoudelijk en juridisch beoordelen en toetsen van de verzoeken, waaronder het lakken, kost de meeste tijd. Ministeries besteden de meeste tijd per verzoek, 102 uur. Dit komt volgens de onderzoekers mede door het lange goedkeuringstraject dat elk Woo-verzoek na afhandeling nog moet doorlopen. Bij ministeries duurt dit gemiddeld 10 uur; bij gemeenten duurt het slechts 2 tot 3 uur.

Als we die 102 uur die ministeries erover doen delen over een achturige werkdag, zou een Woo-verzoek binnen 13 werkdagen afgehandeld kunnen worden. Natuurlijk ligt de afhandeling van een verzoek bij het opvragen van een zienswijze aan een derde belanghebbende even stil. Maar dat komt slechts bij een deel van de Woo-verzoeken voor. De overheid geeft meestal een termijn van twee weken aan derden om een zienswijze te geven. Daarmee zou een gemiddelde beantwoording binnen de wettelijke termijn van 28 dagen kunnen vallen.

Een ander onderzoeksrapport, [Haalbaarheidsstudie Zoeken voor zoekspecialisten](#), van het ministerie van Financiën gaf in juli 2025 al aan dat met de juiste ingrepen het zoeken en vinden van informatie voor de Woo binnen 48 uur haalbaar is.

ONAFHANKELIJKE WOO-RAPPORTAGE

Het huidige rapport De Zwaluw is de laatste in een reeks rapporten die Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI) en Open State Foundation (Open State) ruim vijf jaar geleden startten. Doel was en is onafhankelijke rapportage over de uitvoering van de Nederlandse openbaarheidswetgeving, eerst de Wob en sinds 2022 de Woo.

- [Ondraaglijk Traag](#) (2022): beantwoording van een Wob-verzoek door ministeries duurde in 2021 gemiddeld 161 dagen (terwijl het maximaal 28 + 28 zou moeten zijn);

- [Matglas](#) (2023): ondanks invoering van de Woo was de doorlooptijd in 2022 opgelopen tot 167 dagen (terwijl het maximaal 28 + 14 zou moeten zijn);
- [Blaadjes op het Spoor](#) (2024, nu met Universiteit van Amsterdam): in 2023 was de gemiddelde doorlooptijd opgelopen tot 172 dagen
- [Schildpaddensoep](#) (2025): beantwoording van een Woo-verzoek door ministeries duurde in 2024 nog weer langer met een gemiddelde van 188 dagen.

Naast doorlooptijden keken de rapporten naar de omvang van de vrijgegeven informatie en de mate waarin overheden zich richten op een goede uitvoering van de Woo. Ook werd gekeken naar andere bestuurslagen, zoals gemeenten, waterschappen en provincies. Daarnaast bevatten de rapporten aanbevelingen voor verbetering.

De rapporten werden door alle betrokkenen aangehaald - ambtenaren, politiek, Kamer, media – en waren daarmee waardevol in de discussie over de informatierelatie overheid-burger en een open overheid.

De rapporten zijn ook een antwoord op het gebrek aan goede informatie van de kant van de overheid over de uitvoering van de Woo. Maar daar zit verandering in. Het is positief dat de afgelopen jaren een start is gemaakt met het beter monitoren van Woo-verzoeken. Het rijksbrede Woo-dashboard dat begin 2024 door het ministerie van BZK is opgestart heeft daar een belangrijke bijdrage aan geleverd. Nu zijn kengetallen over het aantal Woo-verzoeken en Woo-besluiten, de afhandelingstijden, informatie over bezwaar, beroep en dwangsommen voor het publiek beschikbaar. Maar er is nog veel ruimte voor verbetering.

We hebben voor dit rapport ook onderzoek gedaan naar de interne monitoring door de ministeries. Om Woo-verzoeken sneller af te handelen is het

belangrijk om de tijdsduur per deelstap in kaart te brengen. Zo kan je zien waar het stopt. De gemeente Amsterdam lukte het op deze manier om de doorlooptijd ruim te halveren, zagen we in het rapport Schildpaddensoep. Tot dusver zijn er nog maar vier ministeries die het tijdsbeslag per deelstap meten (BuZa, BZK, FIN en VRO). Hun voorbeeld verdient navolging. Ook is het wenselijk om informatie bij te houden over overleg met verzoeker, betrokkenheid bij de zoekslag, overeengekomen afbakening en tevredenheid van de verzoeker. Dit blijft nu buiten zicht, terwijl dit een van de sleutels vormt voor een snellere en betere afhandeling. Uitgangspunt van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie is om meer als één overheid te gaan opereren. Dan ligt een uniforme aanpak voor de hand.

EEN ZWALUW

Na de eerdere rapporten nu dus Een Zwaluw. Dit rapport gaat in de eerste plaats over de Woo-doorlooptijden. Maar de Woo gaat niet alleen over de beantwoording van informatieverzoeken. De Woo heeft als doel een 'open overheid' te realiseren en dat gaat over veel meer. Naast het inwilligen van verzoeken om informatie gaat het om (1) actieve openbaarmaking, oftewel openbaarmaking uit eigen beweging door bestuursorganen, en (2) dejuridisering. In het ideaalbeeld van de Woo, zoals onder meer geschetst in de Memorie van Toelichting bij de wet, komt er een betere relatie tussen burger/verzoeker en overheid. De overheid moet zich kenmerken door een bestuurscultuur van openheid en faciliteert op een menselijke, niet juridische manier de burger/verzoeker. De nieuwe functie van Woo-contactpersoon speelt hierbij een sleutelrol. Goed contact tussen overheid en burger is dus eigenlijk de kern van een open overheid.

Dat goed contact is lastig te kwantificeren. In het rapport Matglas deden we onderzoek naar de bereikbaarheid van de Woo-contactpersonen. Die verschilde sterk van ministerie tot ministerie. In

het rapport Schildpaddensoep bestudeerden we in hoeveel procent van de gevallen er bij Woo-verzoeken sprake was geweest van overleg met de verzoeker om het verzoek te verduidelijken. Dat was in slechts 27,7% van de verzoeken vermeld. Nu hebben we gekeken naar de reactietermijn. Hoe snel stuurt een ministerie een bevestiging nadat een Woo-verzoek is ingediend? Ook hier lijkt ruimte voor verbetering. Daarnaast hebben we aan de ministeries gevraagd hoe ze intern hun openstaande en afgehandelde Woo-verzoeken monitoren.

VERTRAGING ACTIEVE OPENBAARMAKING

De focus van het huidige rapport is dus op de openbaarmaking op verzoek en de monitoring. De andere kern uit de Woo, de actieve openbaarmaking, hebben we hier niet onderzocht. Toch is er een directe relatie. Als bestuursorganen uit eigen beweging data en documenten openbaar maken, zal het aantal Woo-verzoeken afnemen. Er is dan immers een kleinere behoefte, want meer informatie is al openbaar gemaakt. Eerdere onderzoeken geven aan dat die relatie er inderdaad is.

Daarom is het teleurstellend dat de actieve openbaarmaking uit de Woo nog nauwelijks van de grond is gekomen. Volgens de Woo artikel 3.3b geschiedt openbaarmaking van de documenten “elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze door middel van een door Onze Minister in stand gehouden digitale infrastructuur”. Bij de invoering van de Woo in 2022 was deze centrale voorziening nog niet gereed. De zogenoemde generieke Woo-voorziening (GWV) is er vier jaar later echter nog steeds niet. Begin 2026 informeerde het verantwoordelijke ministerie van Binnenlandse Zaken dat er opnieuw vertraging is ontstaan in de oplevering van de GWV.

De Wet open overheid benoemt naast een algemene inspanningsverplichting 17 informatiecategorieën die bestuursorganen verplicht uit eigen beweging openbaar moeten

maken. Dit gaat in vier tranches, maar tot nu toe is nog maar één tranche in werking getreden. De laatste vertraging van de GWV betekent de zoveelste keer dat de verdere invoering van de Woo wordt uitgesteld. Maar ook al is er onduidelijkheid over de planning van de tranches of de technische realisatie, dit hoeft niet te betekenen dat actieve openbaarmaking stil komt te liggen. Het blijft belangrijk dat overheden doorgaan met het actief openbaar maken van informatie via hun eigen kanalen, zoals de eigen website.

2.2. AANPAK/METHODOLOGIE

Dit onderzoek gaat over 2025. De focus is op ministeries. De methode is gelijk aan die van de eerdere rapporten uit de afgelopen jaren, zodat een goede vergelijking kan worden gemaakt.

De data van de Woo-besluiten komt uit openbare bronnen. Wij moeten ons - net als burgers, journalisten, wetenschappers - baseren op de gepubliceerde informatie. Een beslissing van een overheidsorganisatie op een Woo-verzoek inclusief de openbaar gemaakte informatie, moet voor eenieder openbaar worden gemaakt. Dit moet gebeuren op een algemeen elektronisch toegankelijke wijze.

Wij keken voor dit onderzoek naar Woo-besluiten - inclusief de daarbij openbaar gemaakte informatie - die zijn genomen en gepubliceerd in het jaar 2025. Het gaat dus niet om de verzoeken die binnenkwamen in 2025.

We hebben de in 2025 gepubliceerde Woo-besluiten op [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl) en open.minvws.nl gedownload. Hiervan hebben wij de gegevens handmatig bekeken en verwerkt. We hebben hierbij alleen de Woo-besluiten met een verzoekdatum na 2022 meegenomen. De besluiten op bezwaar of beroep of de niet-laatste deelbesluiten hebben we *niet* meegenomen.

Soort besluit	Wordt het meegenomen in dit onderzoek?
Verzoek is in één keer goedgekeurd	Ja
Verzoek is afgewezen	Ja
Er wordt niet openbaar gemaakt, omdat er geen voor het verzoek relevante stukken gevonden zijn	Ja
Een besluit op bezwaar of beroep	Nee
Een deelbesluit, maar niet het laatste	Nee
Het laatste deelbesluit	Ja
Anders	Nee

Tabel 1. Categorieën Woo-besluiten.

Om in dit onderzoek een vergelijking te kunnen maken met voorgaande jaren, hebben we de drie ministeries die zijn opgericht bij het aantreden van kabinet-Schoof meegenomen met de cijfers van de ministeries waaruit ze zijn voortgekomen. Dit betekent dat de cijfers van het ministerie van Asiel en Migratie (A&M) meegenomen worden met de cijfers van het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V), de cijfers van het ministerie van Klimaat en Groene Groei (K&GG) met die van het ministerie van Economische Zaken (EZ) en die van het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) met de cijfers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Waar geen vergelijking wordt gemaakt met voorgaande jaren, worden deze ‘nieuwe’ ministeries wel apart meegenomen.

De gegevens van de Woo-besluiten hebben we handmatig verwerkt. We hebben ook een LLM, Gemini, op de Woo-besluiten losgelaten. Dan worden de datums met AI opgespoord en vergeleken. Voordeel is natuurlijk de snelheid. De nauwkeurigheid is vergelijkbaar met een menselijke telling, maar ten behoeve van de navolgbaarheid gaan we primair uit van de handmatige telling. Ook zijn datums niet altijd eenduidig weergegeven in de besluiten.

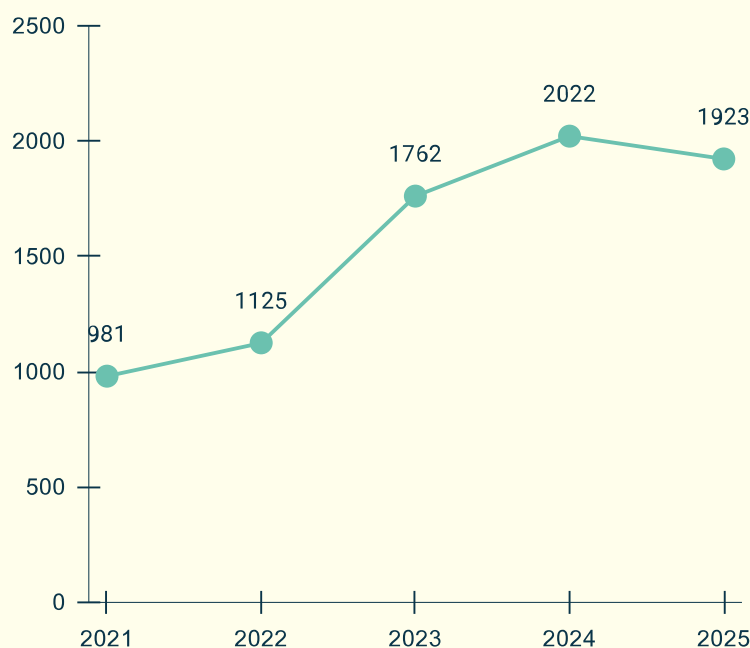
Overigens geeft het door de Rijksoverheid ontwikkelde Woo-dashboard, Woo in cijfers, iets andere cijfers en met enige vertraging. De cijfers zijn niet goed vergelijkbaar omdat het Woo-dashboard nog de doorklikmogelijkheid naar de eigenlijke Woo-besluiten mist. Over de eerste drie kwartalen stelt het Woo-dashboard dat er 1882 Woo-besluiten zijn genomen, terwijl wij er via handmatige tellingen maar 1549 hebben kunnen vinden - waarbij we ook de Woo-besluiten van het ministerie van VWS op de eigen website [open.minvws.nl](https://minvws.nl) hebben meegenomen.

Mogelijke opschortingen zijn niet meegenomen; daarvan maakt de overheid geen data bekend. Het Woo-dashboard kent wel een categorie Woo-besluiten “buiten termijn maar in overleg met de verzoeker”. Dat hebben we in dit onderzoek niet meegenomen omdat het niet controleerbaar is en het daarnaast onduidelijk is in hoeverre de verzoeker vrijwillig akkoord gaat met de verlenging van de in de wet vastgelegde termijn. Overigens komt dit alleen bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat veel voor; bij de andere ministeries nauwelijks. Het gaat in totaal om krap 9% van de totaal met besluit afgeronde Woo-verzoeken.

3.1. AANTALLEN WOO-BESLUITEN

ALGEMEEN

In 2025 zijn er in totaal 1.923 Woo-besluiten gepubliceerd op [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl) en open.minvws.nl. Hierbij bedoelen wij de Woo-besluiten die worden meegenomen in dit onderzoek. De besluiten op bezwaar of beroep, niet-laatste deelbesluiten en besluiten onder de categorie 'anders' worden hierbij dus niet meegenomen. Dit is een kleine daling ten opzichte van afgelopen jaar. In 2024 werden er namelijk 2.022 besluiten gepubliceerd. In 2023 ging het om 1.762 besluiten, in 2022 om 1.125 en in 2021 om 981. Voorgaande jaren zijn alleen de besluiten gepubliceerd op [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl) meegenomen. Omdat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport vanaf juli 2025 hier niet meer haar Woo-besluiten publiceert, hebben we voor de Woo-besluiten van dit ministerie vanaf juli open.minvws.nl geraadpleegd.

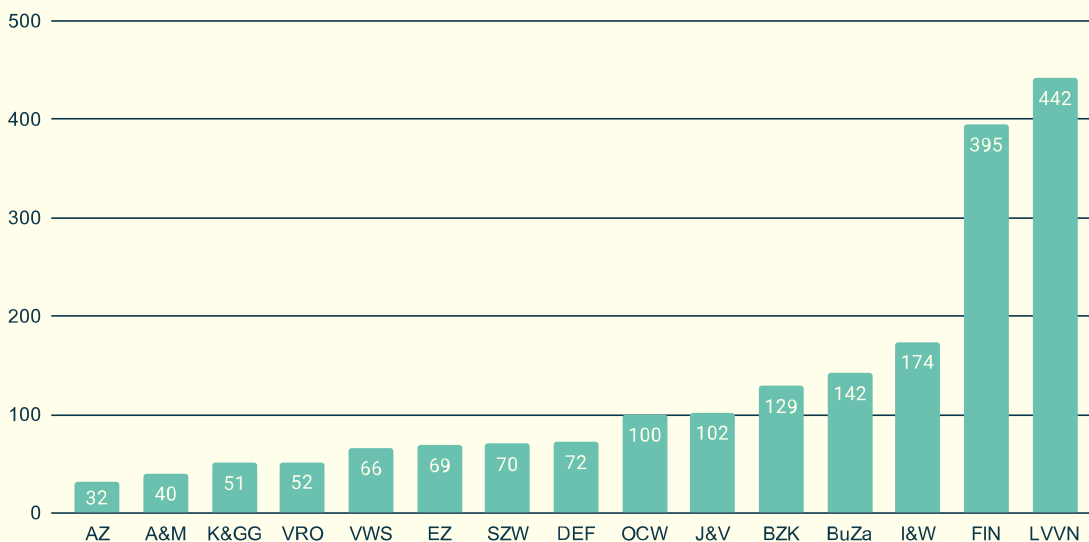

Figuur 1. Totaal aantal gepubliceerde Woo-besluiten van ministeries in 2021, 2022, 2023, 2024 en 2025

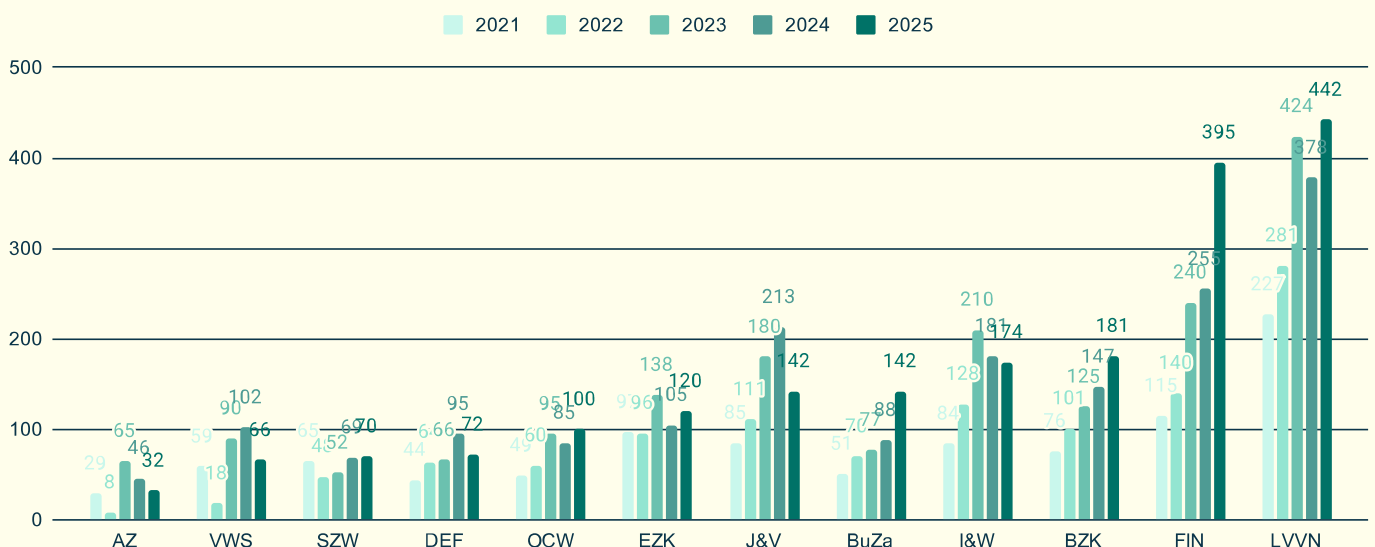
VERSCHILLEN TUSSEN MINISTERIES

Net als voorgaande jaren zijn er grote verschillen tussen het aantal gepubliceerde besluiten per ministerie. Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur publiceerde in 2025 de meeste Woo-besluiten. Deze 442 gepubliceerde besluiten staan in contrast met de 32 gepubliceerde besluiten genomen door het ministerie van Algemene Zaken, het ministerie met de minst gepubliceerde Woo-besluiten. Bij zeven ministeries (SZW, OCW, EZ, BuZa, BZK, FIN en LNVN) zijn de aantallen gepubliceerde Woo-besluiten toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Vooral het ministerie van Financiën had een opvallende stijging van het aantal gepubliceerde Woo-verzoeken. Bij vijf ministeries (AZ, VWS, DEF, J&V en I&W) namen de aantallen af.

Voor ministeries die recent zijn samengevoegd verschillen de aantallen in figuur 2 en figuur 3. In figuur 2 zijn de 'nieuwe ministeries' zoals A&M, K&GG en VRO afzonderlijk genoemd, terwijl in figuur 3 hun aantallen zijn opgeteld bij hun 'moederdepartementen' (achtereenvolgens J&V, EZ en BZK).

Figuur 2. Aantal gepubliceerde Woo-besluiten per ministerie in 2025.

Figuur 3. Aantal gepubliceerde Woo-besluiten per ministerie in 2021, 2022, 2023, 2024 en 2025.

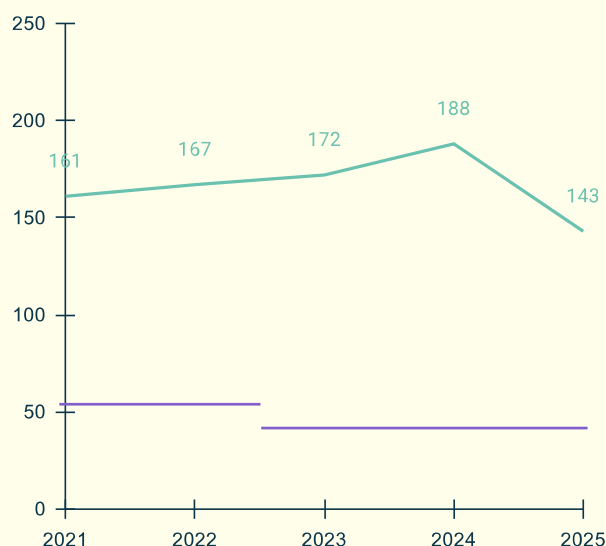
3.2. TERMIJN BEANTWOORDING

3.2.1. GEMIDDELDE DOORLOOPTIJD

Wij hebben de gemiddelde doorlooptijd berekend door te kijken naar de datum dat het Woo-verzoek is gedaan en de datum van het besluit. Wanneer de datum van het verzoek niet vermeld is, hebben wij de datum van aankomst van het verzoek genomen. In de regel namen wij dus de vroegste datum die genoemd wordt wanneer het gaat over het Woo-verzoek zelf.

De gemiddelde doorlooptijd van de Woo-besluiten van alle ministeries samen bedroeg in 2025 143 dagen. Hier is een trendbreuk te zien in vergelijking met voorgaande jaren. Van 2021 tot 2024 liep de gemiddelde doorlooptijd namelijk steeds op. In 2021 was de gemiddelde doorlooptijd 161 dagen, in 2022 was dit 167 dagen, in 2023 was dit 172 dagen en in 2024 was dit 188 dagen. Er is in 2025 dus een aanzienlijke verkorting van de gemiddelde doorlooptijd te zien met ongeveer 25%.

Hoewel er een verkorting van de doorlooptijd heeft plaatsgevonden ten opzichte van voorgaande jaren, betekent dit nog absoluut niet dat er aan de wettelijke termijn wordt voldaan. De wettelijke termijn voor Woo-verzoeken is namelijk vier weken (28 dagen). Deze termijn kan verlengd worden met twee weken, wanneer het gaat om complexe of omvangrijke verzoeken. Wanneer dit gebeurt, wordt de maximumtermijn 42 dagen. Het is ook mogelijk om de termijn op te schorten wegens het vragen van zienswijzen aan derden. Dit is echter voor ons niet controleerbaar en daarom hebben we deze periode niet kunnen meenemen in dit onderzoek. De voorganger van de Woo, de Wob (Wet openbaarheid van bestuur), had een andere maximumtermijn. Hierbij mocht de beantwoording maximaal 28 + 28 dagen duren. Op 1 mei 2022 verving de Woo de Wob. In de onderstaande grafiek zijn met de paarse lijnen de maximumtermijnen aangegeven: 56 dagen tot mei 2022 en 42 vanaf toen.

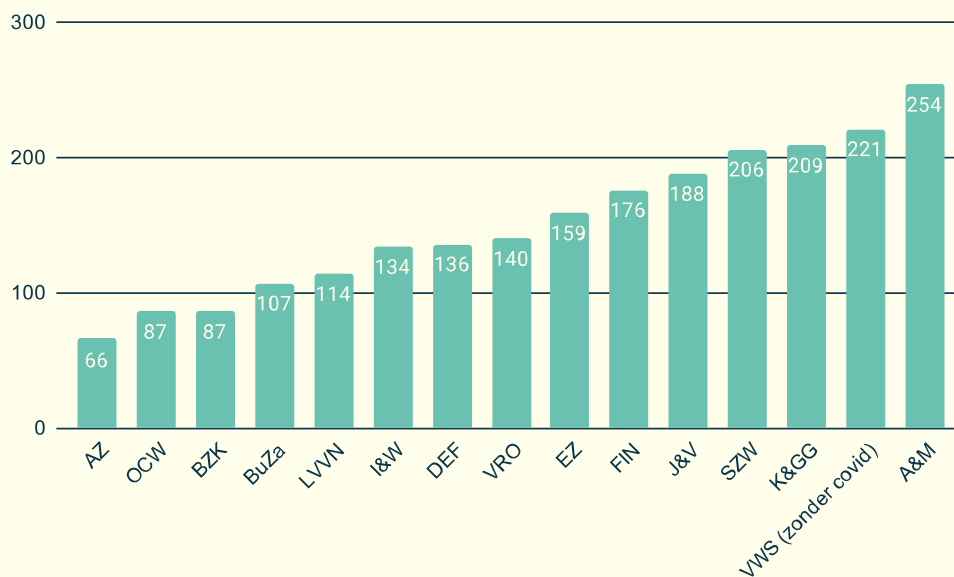

Figuur 4. Totaal gemiddeld aantal dagen beantwoording in 2021, 2022, 2023, 2024 en 2025 en maximumtermijnen.

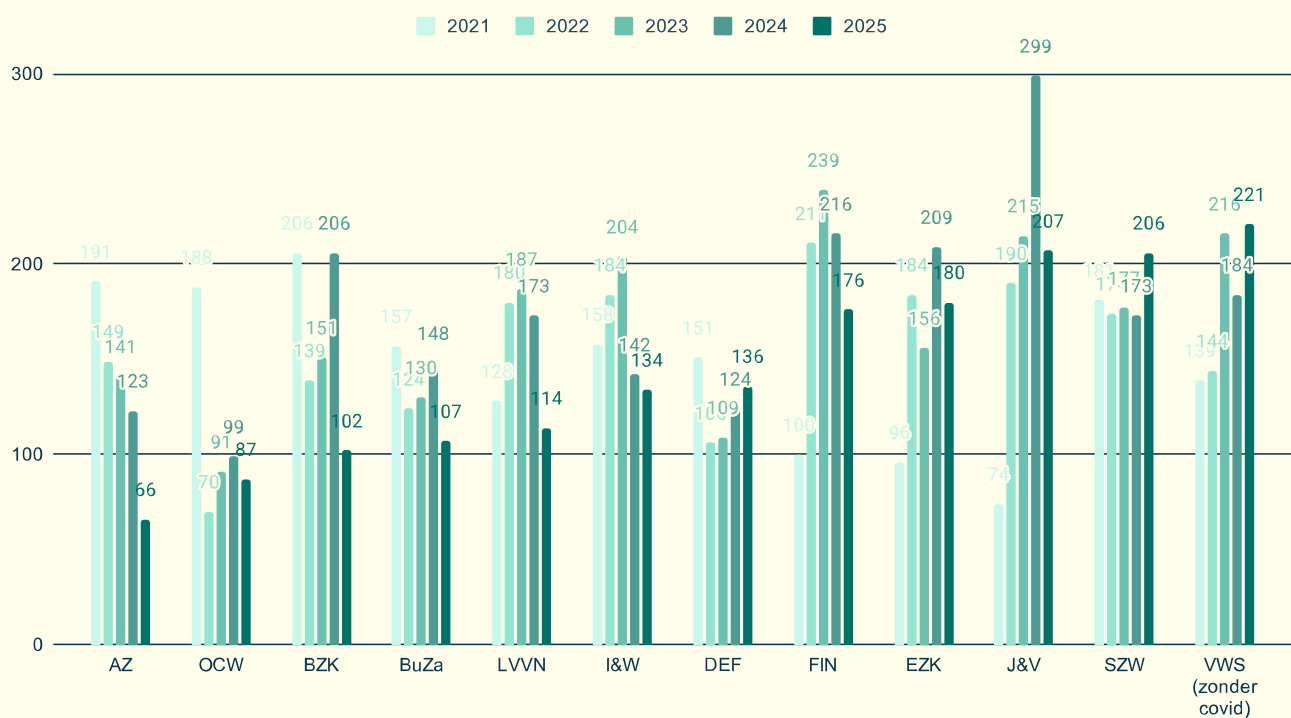
UITGESPLITST NAAR MINISTERIES

Net als het aantal Woo-verzoeken per ministerie lopen ook de gemiddelde doorlooptijden behoorlijk uiteen. Zo is het ministerie van Algemene Zaken het snelst met het beantwoorden van de Woo-verzoeken, met een gemiddelde doorlooptijd van 66 dagen. Ook dit ministerie is gemiddeld langer bezig dan de maximale termijn van 42 dagen. Het ministerie dat in 2025 het langst deed over het beantwoorden van de Woo-verzoeken was het ministerie van Asiel en Migratie, met een gemiddelde doorlooptijd van 254 dagen.

Van de twaalf ministeries, waarbij A&M, K&GG en VRO onder de ministeries vallen waar ze uit voortkomen, zijn er maar drie ministeries waar de gemiddelde doorlooptijd langer is dan in 2024. Dit was bij het ministerie van Defensie, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De andere negen ministeries waren in 2025 gemiddeld sneller in het beantwoorden van hun Woo-verzoeken dan in 2024. Bij het ministerie van Binnenlandse Zaken gaat dit zelfs om een gemiddelde van meer dan 100 dagen sneller ten opzichte van vorig jaar.

Figuur 5. Gemiddeld aantal dagen beantwoording per ministerie in 2025.

Figuur 6. Gemiddeld aantal dagen beantwoording per ministerie in 2021, 2022, 2023, 2024 en 2025.

Voor ministeries die recent zijn samengevoegd verschillen de aantallen in figuur 5 en figuur 6. In figuur 2 zijn de 'nieuwe ministeries' zoals A&M, K&GG en VRO afzonderlijk genoemd, terwijl in figuur 3 hun aantallen zijn opgeteld bij hun 'moederdepartementen' (achtereenvolgens J&V, EZ en BZK).

“OPENBAARHEID SCHEIDT DE BOUWERS VAN DE KNOEIERS”

In het debat over openbaarheid van bestuur wordt regelmatig gerefereerd aan de frase “*Sunlight is said to be the best of disinfectants*” (Judge Brandeis). Minder bekend is de uitspraak van voormalig Algemeen Rijksarchivaris Ton Ribberink: “Openbaarheid scheidt de bouwers van de knoeiers”.

Een aantal ministeries presteert bovengemiddeld goed bij de afhandeling van Woo-verzoeken. De ministeries van AZ (66 dagen) en OCW (87 dagen) doen het al jaren goed. Opvallend is de halvering van de doorlooptijd van het ministerie van BZK (naar 87 dagen). Ook het ministerie van BuZa zit aan de goede kant van het gemiddelde (107 dagen). Ten slotte springt het ministerie van LNV positief in het oog. Zij publiceerde vorig jaar met afstand het grootste aantal Woo-verzoeken (442) en bracht tegelijkertijd de afhandelingstermijn terug van 173 dagen naar 114 dagen.

Er zijn ook ministeries die een notoir slechte trackrecord hebben op dit gebied. Het wordt echt tijd dat de ministeries van achtereenvolgens EZ (incl. KGG), FIN, SZW, J&V (incl. A&M) en VWS (exclusief covid-verzoeken) hun afhandelingsprocessen beter op orde brengen. Zij overschrijden de wettelijke termijn al jaren met meer dan 400 %.

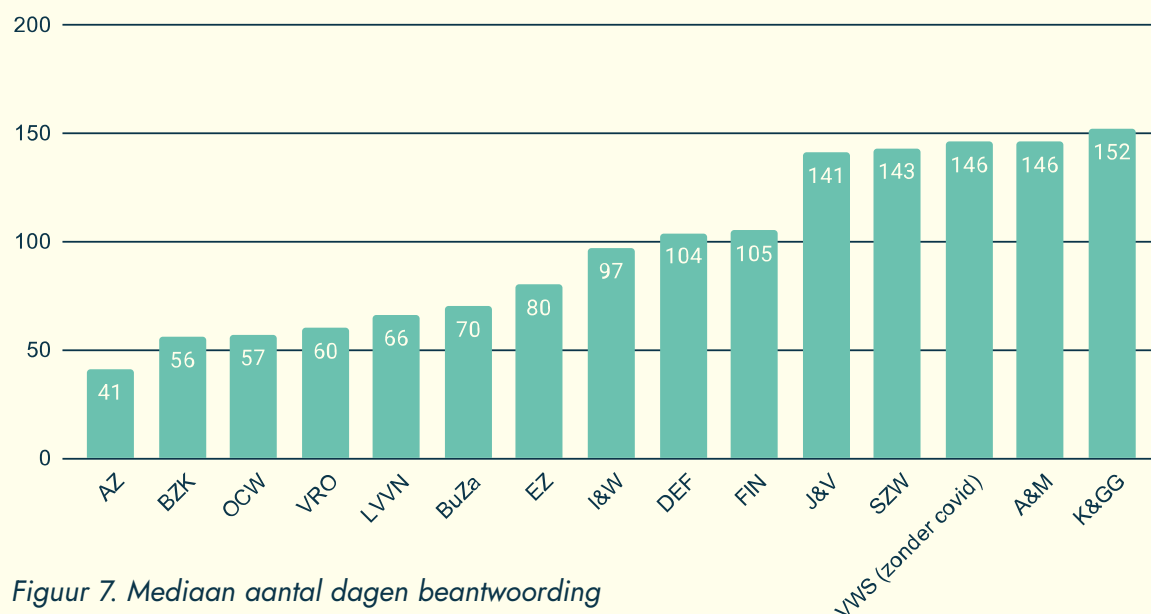

3.2.2. DE MEDIAAN

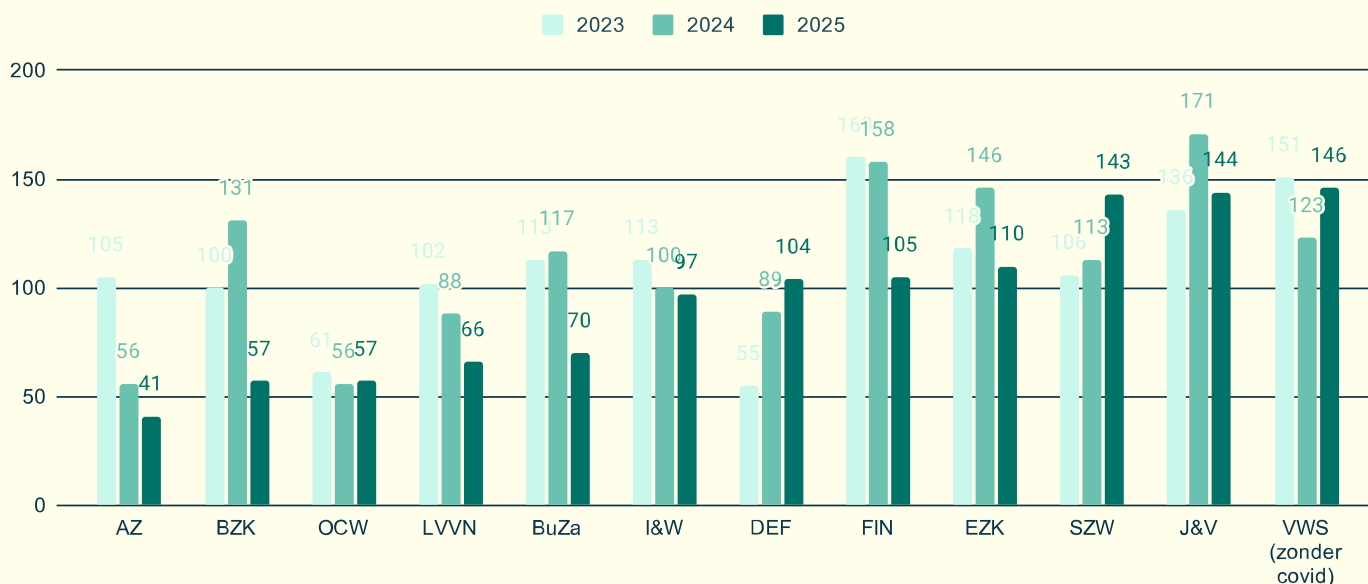
Net als het gemiddelde is ook de mediaan van de beantwoordingstermijnen in 2025 substantieel lager dan in 2024. De mediaan van het totale aantal Woo-verzoeken bij ministeries is 82 dagen. In 2024 was dit 115 dagen en in 2023 was dit 114 dagen. De mediaan geeft het middelpunt van een dataset aan. In dit geval betekent dit dat 50% van de Woo-verzoeken in minder dan 82 dagen is beantwoord en 50% in meer dan 82 dagen. De mediaan wordt, in tegenstelling tot het gemiddelde, niet beïnvloed door extreme uitschieters. Ook de mediaan doorlooptijd blijft hoger dan de wettelijke maximumtermijn.

UITGESPLITST NAAR MINISTERIES

Bij de mediaan zijn er, net als bij het gemiddelde en het aantal Woo-besluiten, grote verschillen te herkennen tussen ministeries. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei heeft een mediaan van 152 dagen, terwijl het ministerie van Algemene Zaken een mediaan heeft van 41 dagen.

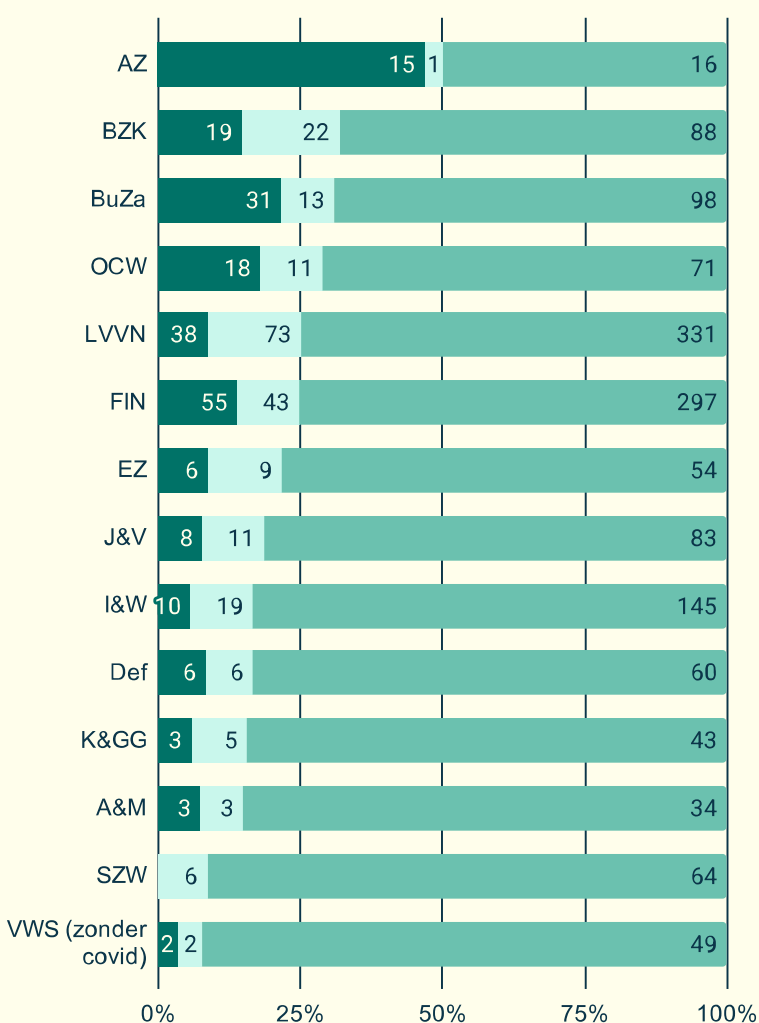

Figuur 7. Mediaan aantal dagen beantwoording per ministerie in 2025.

Figuur 8. Mediaan aantal dagen per ministerie in 2023, 2024 en 2025.

Zoals eerder benoemd is de wettelijke termijn waarbinnen een Woo-verzoek beantwoord moet worden 28 dagen, met verlenging 42 dagen. Dat de ministeries niet voldoen aan deze termijn is al bekend, maar door middel van deze visualisatie is te zien hoe de ministeries 'scoren'. Het donkergroene gedeelte van de staafdiagram visualiseert het aandeel verzoeken dat binnen 28 dagen is beantwoord. Deze voldoen dus aan de wettelijke termijn. Het lichtblauwe gedeelte is niet binnen 28 dagen beantwoord, maar wel binnen 42. Deze besluiten voldoen aan de wettelijke termijn voor omvangrijke verzoeken. Het turquoise gedeelte van het diagram zijn de verzoeken die in meer dan 42 dagen zijn beantwoord. 77% van de Woo-verzoeken valt hier momenteel onder en wordt dus te laat beantwoord.

Figuur 9. Absolute en relatieve aantallen Woo-besluiten genomen binnen 28 dagen, tussen 28 en 42 dagen, en in meer dan 42 dagen, uitgesplitst per ministerie.

3.2.4. COVID-GERELATEERDE WOO-VERZOEKEN BIJ HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Bij de statistieken hieronder zijn de covid-gerelateerde Woo-verzoeken bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport apart genomen van de andere Woo-verzoeken. Dit is omdat er tijdens de pandemie veel Woo-verzoeken hiernaar zijn gedaan en het ministerie vertraging opliep. Deze vertraging is terug te zien in een gemiddelde doorlooptijd van 658 dagen bij dit soort verzoeken. Dit is aanzienlijk hoger dan de gemiddelde doorlooptijd van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zonder covid-gerelateerde verzoeken. Dit komt namelijk uit op 221 dagen. In de totale statistieken en in de grafieken en tabellen hierboven zijn de covid-verzoeken bij het ministerie van VWS niet meegenomen.

■ Tot en met 28 dagen
 ■ 28-42 dagen
 ■ Meer dan 42 dagen

STATISTIEKEN AANTAL DAGEN DOORLOOPTIJD UITGESPLITST NAAR MINISTERIE

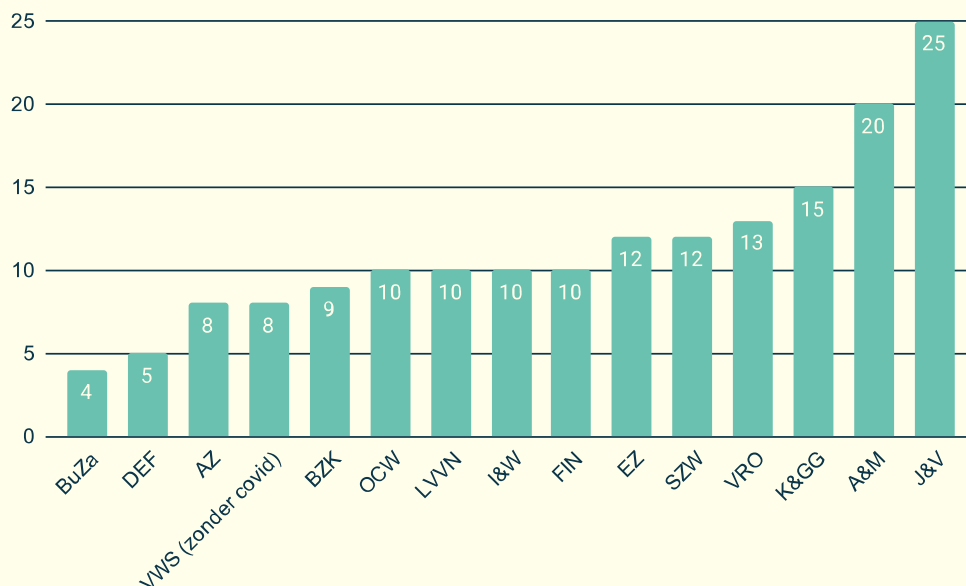
Naam	Aantal	Gem.	Min.	50%	Max.
Ministerie van Algemene Zaken	32	66	1	41	222
Ministerie van Asiel en Migratie	40	254	22	146	1284
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	129	87	8	56	805
Ministerie van Buitenlandse Zaken	142	107	2	70	614
Ministerie van Defensie	72	136	4	104	588
Ministerie van Economische Zaken	69	159	21	80	1136
Ministerie van Financiën	395	176	8	105	1022
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	174	134	1	97	686
Ministerie van Justitie en Veiligheid	102	188	6	141	1315
Ministerie van Klimaat en Groene Groei	51	209	26	152	793
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	442	114	13	66	1169
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	100	87	6	57	1099
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	70	206	29	143	696
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (zonder verzoeken over covid)	53	221	23	146	950
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (verzoeken over covid)	13	658	117	756	1200
Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	52	140	24	60	866
Totaal (zonder VWS verzoeken over covid)	1923	143	1	82	1315

Tabel 2. Statistieken doorlooptijden per ministerie

3.3. ONTVANGSTBEVESTIGING VAN WOO-VERZOEKEN

GEMIDDELDE BEVESTIGINGSTIJD

In 2025 werd de aankomst van een Woo-verzoek bij ministeries gemiddeld na 11 dagen bevestigd. Hierbij hebben wij gekeken naar de periode tussen het moment van verzoek en de bevestiging van aankomst van het verzoek aan de verzoeker. Gemiddeld duurde dit het kortst bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, dat de verzoeken in gemiddeld 4 dagen bevestigde. J&V deed hier het langst over, gemiddeld 25 dagen.

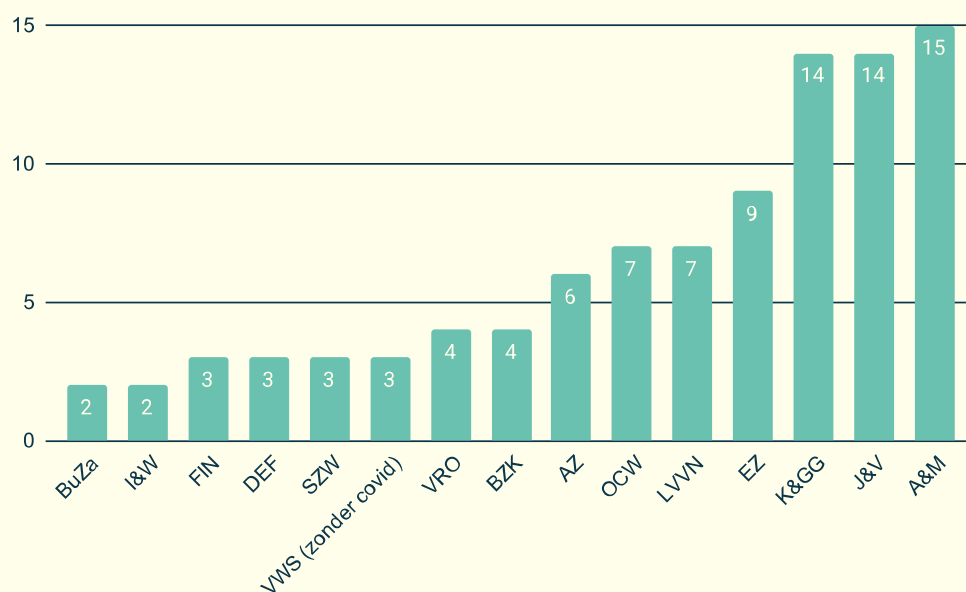

Figuur 10. Gemiddelde bevestigingstijd per ministerie in 2025.

MEDIAAN BEVESTIGINGSTIJD

De mediaan van de bevestigingstijd van de ontvangst van de Woo-verzoeken is 5 dagen. Dat dit aanzienlijk lager ligt dan het gemiddelde, bewijst dat het gemiddelde beïnvloed werd door extreme uitschieters. In dit geval waren dit uitschieters naar boven. Bij een aantal verzoeken duurde de bevestiging van ontvangst van het verzoek erg lang.

Tussen de ministeries zijn er grote verschillen te zien in bevestigingstijd. Het ministerie van Asiel en Migratie heeft de aankomst van de meeste Woo-verzoeken in 15 dagen bevestigd. Bij het ministerie van Klimaat en Groene Groei en bij het ministerie van Justitie en Veiligheid duurde dit 14 dagen. De mediaan ligt bij het ministerie van Buitenlandse Zaken en bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een stuk lager, namelijk bij 2 dagen.

Figuur 11. Mediaan bevestigingstijd per ministerie in 2025.

3.4. INTERNE INFORMATIECATEGORIEËN

3.4.1. WELKE INFORMATIE HOUDEN MINISTERIES BIJ?

Wij hebben aan de ministeries gevraagd hoe ze intern hun openstaande en afgehandelde Woo-verzoeken monitoren. Onderstaande figuur geeft een overzicht van hoeveel ministeries welke informatiecategorieën bijhouden. Het bijhouden van deze informatie gebeurt bij elf van de vijftien ministeries door middel van een spreadsheet en bij vier door een zaaksysteem.

De aanwezige monitoring van de ministeries hebben we bekeken in verschillende informatiecategorieën.

1. DATUMS EN TERMIJNEN.

De eerste informatiecategorie gaat over basisinformatie, informatie die gebruikt wordt voor het Woo-dashboard en voor het besluit. Bijvoorbeeld de datums van het verzoek, besluit en termijnen. De datum van ontvangst van het verzoek en de datum dat het besluit wordt verzonden, worden door 14 van de 15 ministeries bijgehouden. De datums over opschorting worden door 14 ministeries bijgehouden en de datum van verdaging wordt door 13 ministeries bijgehouden.

2. INHOUD VERZOEK, TYPE VERZOEKER.

Waar gaat het verzoek over, wie is de verzoeker en om wat voor soort verzoeker gaat het (journalist, burger, NGO, etc.)? Hierbij houden alle ministeries de naam van de verzoeker bij en 13 ministeries houden bij om wat voor type verzoeker het gaat.

3. ORGANISATIE VAN DE AFHANDELING.

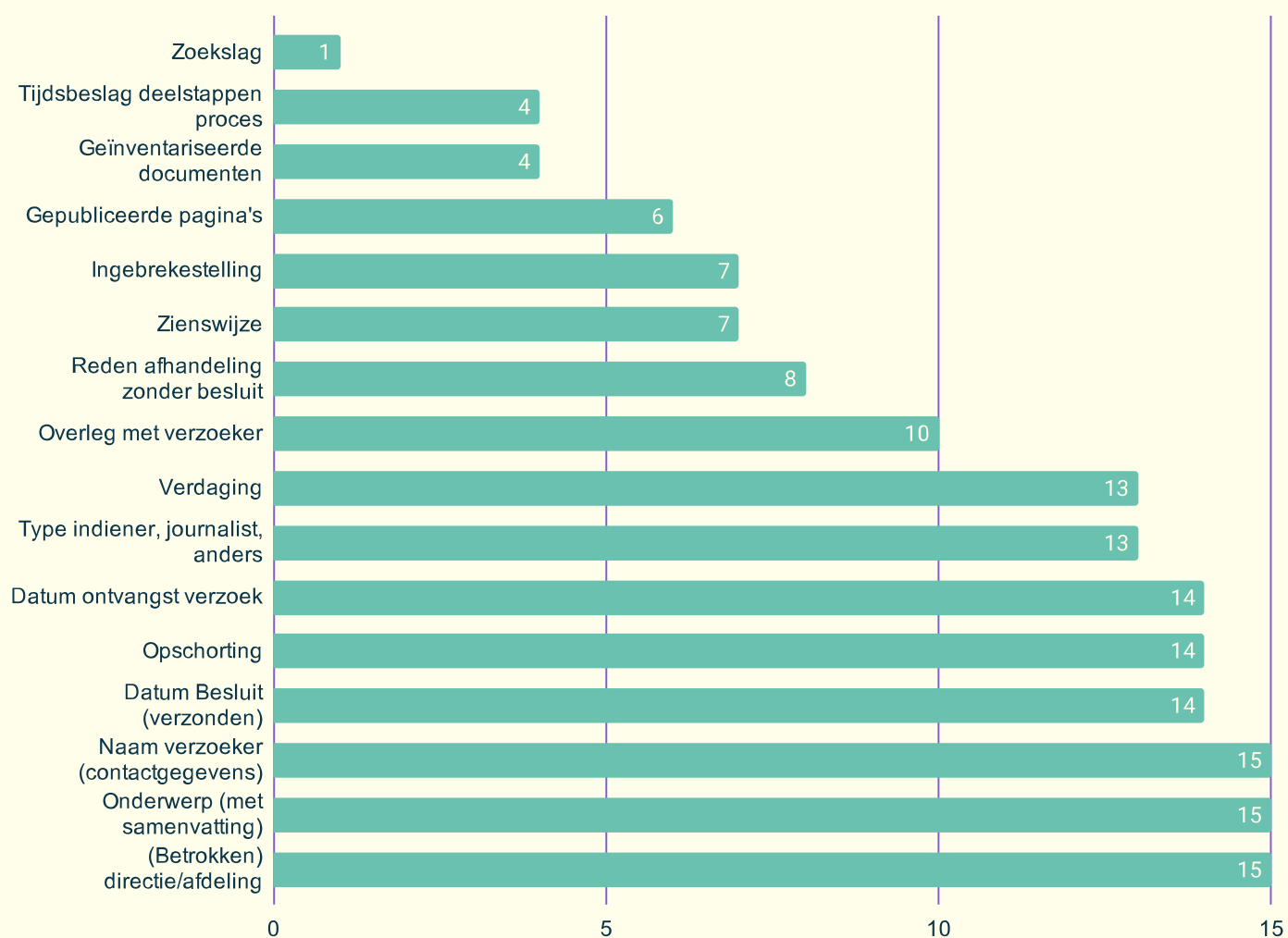
Een andere informatiecategorie is interne data: wie is de behandelaar van het verzoek en welke directie of post gaat ermee aan de slag? Dit wordt door alle ministeries bijgehouden.

4. PROCESINFORMATIE.

Een volgende informatiecategorie gaat om procesmatige informatie. Tien ministeries monitoren of er overleg heeft plaatsgevonden met de verzoeker. Zeven ministeries houden de zienswijze en de ingebrekestelling bij en acht ministeries houden de reden bij voor afhandeling zonder besluit. Slechts vier ministeries houden bij hoeveel tijd de verschillende stappen in het afhandelingsproces kosten.

5. PUBLICATIE.

De laatste informatiecategorie gaat over informatie die te maken heeft met het opbouwen van het Woo-dossier. Zoals gegevens over gepubliceerde stukken, url's van publicaties, informatie over de zoekslag en de wijze van afdoening. De gegevens over geïnventariseerde documenten worden door de vier ministeries gemonitord en het aantal gepubliceerde pagina's door zes ministeries. De informatie over de zoekslag wordt maar door een ministerie bijgehouden.

Figuur 12. Het aantal ministeries dat een informatiecategorie bijhoudt in haar eigen Woo-monitoring systeem in 2025.

Categorieën	BZK	VRO	OCW	Defensie	Financien	VWS	EZ	K&GG	LVVN	AZ	I&W	J&V	A&M	SZW	BuZa
Spreadsheet	x	x	x	x			x	x	x	x	x	x	x		
Zaaksysteem					x	x								x	x
Naam verzoeker (contactgegevens)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Type indiener, journalist, anders	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x
Onderwerp (met samenvatting)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
(Betrokken) directie/ afdeling	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Datum ontvangst verzoek	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Overleg met verzoeker	x	x		x		x	x	x	x	x				x	x
Opschorting	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Verdaging	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x	x
Ingebrekestelling			x	x			x	x	x					x	x
Zienswijze	x	x			x		x	x	x						x
Datum Besluit (verzonden)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Reden afhandeling zonder besluit			x	x		x	x	x	x	x				x	
Zoekslag					x										
Tijdsbeslag deelstappen proces	x	x			x										x
Geinventariseerde documenten	x	x	x		x										
Gepubliceerde pagina's	x	x	x		x							x	x		

Tabel 3. Monitoring per ministerie in 2025.

3.4.2. REFLECTIE

Het is positief dat de afgelopen jaren een start is gemaakt met het beter monitoren van Woo-verzoeken. Het rijksbrede Woo-dashboard dat begin 2024 door het ministerie van BZK is opgestart heeft daar een belangrijke bijdrage aan geleverd. Via het Woo-dashboard is nu een aantal kengetallen per ministerie voor het publiek toegankelijk. Het betreft bijvoorbeeld het aantal Woo-verzoeken en Woo-besluiten, de afhandelingstijden, informatie over bezwaar, beroep en dwangsommen. Deze informatie wordt ieder kwartaal bijgewerkt. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de richting van meer transparantie over de afhandeling van Woo-verzoeken.

Tegelijkertijd maakt dit onderzoek duidelijk dat er zeker nog ruimte is voor verbetering. We schetsen hieronder een aantal denkrichtingen.

UNIFORME AANPAK MONITORING

Het is eigenlijk vreemd dat 15 ministeries allemaal zelf het wiel zijn gaan uitvinden en hun eigen monitoringproces hebben ontwikkeld. Natuurlijk is het allemaal verklaarbaar; ieder ministerie heeft haar Woo-proces anders georganiseerd. Tegelijkertijd is er ook veel overlap en blijft de grote diversiteit merkwaardig, zeker in het licht van de ambitie van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie. Het uitgangspunt daarbij is voor burgers en bedrijven meer als één overheid te gaan opereren. Dan ligt een uniforme aanpak voor de hand.

METEN TIJDSBESTEDING VAN DEELSTAPPEN

Een Woo-afhandelingsproces bestaat uit een tiental deelstappen, zoals intake, verzamelen documenten, gesprek met verzoeker, toets op uitzonderingsgronden, etc. De meeste Woo-verzoeken aan ministeries worden afgehandeld buiten de wettelijke termijn. Om Woo-verzoeken sneller af te handelen is het belangrijk om de tijdsduur per deelstap in kaart te brengen. Zo kan je zien waar het stukt. De gemeente Amsterdam lukte het op deze manier om de doorlooptijd ruim te halveren. Tot dusver zijn er nog maar vier

ministeries die het tijdsbeslag per deelstap meten (BuZa, BZK, FIN en VRO). Het ministerie van Financiën is als enige departement transparant over de wijze waarop de zoekslag plaatsvond. Deze voorbeelden verdienen navolging.

UITKOMSTEN OVERLEG MET VERZOEKER

Vanuit verschillende kanten is de afgelopen jaren gewezen op het belang van overleg met de verzoeker (o.a. ACOI, SEO, Open State, IMI). Op dit moment houden 10 ministeries bij of er overleg met verzoeker plaatsvond. Het zou daarnaast interessant zijn hiermee samenhangende aspecten bij te houden: a) is verzoeker betrokken bij het formuleren van zoektermen en query's? b) is er een afbakening van de zoekslag in overleg met verzoeker overeengekomen? c) zijn er afspraken gemaakt over de levering van een eerste tranche aan informatie binnen de wettelijke termijn? d) is de tevredenheid van verzoeker gemeten, zowel over de inhoud van de verstrekte documenten als over het gevoerde proces? Vanuit ACOI wordt gesteld dat overleg met verzoeker een van de sleutels vormt voor een betere afbakening - en daarmee een snellere en bevredigender beantwoording - van Woo-verzoeken. Als dit zo belangrijk is, dan is het logisch om daar dan ook enkele kengetallen over te verzamelen.

BESCHIKBAAR STELLEN ACHTERLIGGENDE DATA

Het is wenselijk een koppeling te maken met de achterliggende Woo-besluiten, die ontsloten worden via FAIR-principes. Dat is technisch niet moeilijk en zou de kans bieden om allerlei soorten dwarsdoorsnijdende analyses te maken.

	Ontvangst verzoek	Start afhandeling	Verzameling documenten	Inhoudelijke beoordeling	Controle en zienswijze	Samenstellen dossier	Parafenlij	Definitief maken	Afgeronde verzoeken
Woo-proces	Ontvangst Woo-verzoek	Eerste zoekslag	Zoekslag	Inhoudelijke beoordeling	Check juridisch	Klaarmaken voor parafenlij	Start parafenlij	Definitief maken van dossier	
		Startgesprek intern	Selectie van documenten	Opstellen inventarislijst	Check beleid	Juridische check op besluit en nota	Ontvangst ondertekend besluit	Verzenden en publiceren	
		Gesprek met verzoeker			Zienswijzen				
					Verwerken feedback				
					Opstellen besluit en nota				

WAT MISSEN WE VERDER NOG

Geen van de ministeries houdt gestructureerd bij welke uitzonderingsgronden zijn toegepast, laat staan hoe vaak. Dit is eigenlijk helemaal niet moeilijk en dit geeft best wel wat inzicht.

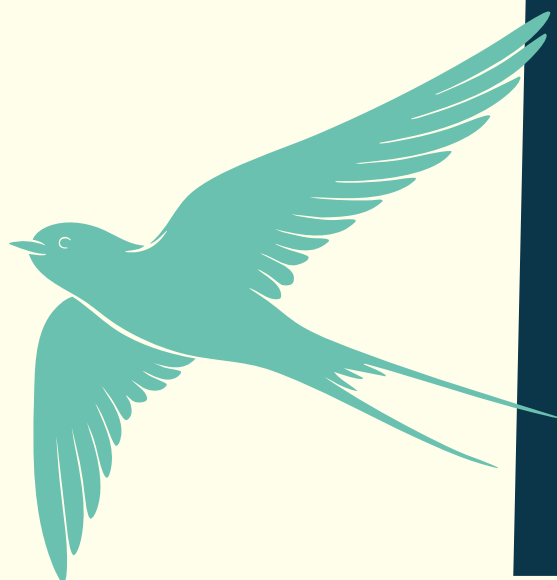
Met vaak een flinke afdeling per ministerie die verantwoordelijk is voor de afhandeling van Woo-verzoeken verwacht je eigenlijk wel een goed georganiseerd proces management systeem waarin alle lopende Woo-verzoeken gevolgd kunnen worden. En wat dus overzicht en inzicht kan bieden, en tegelijkertijd een archief vormt van alle zaken die met het voldoen aan het Woo-verzoek te maken hebben. Hierdoor kunnen ook lopende en al afgehandelde verzoeken gekoppeld en vergeleken worden.

Stappen in het Woo afhandelp proces zoals die worden bijgehouden door het Ministerie van BZK.

3.5 OMVANG WOO-BESLUITEN

We hebben dit jaar gekeken naar de omvang van Woo-besluiten die zijn gepubliceerd op rijksoverheid.nl. De Woo-besluiten die op open.minvws.nl staan, zijn hierbij niet meegenomen. Bij de Woo-besluiten die in 2025 gepubliceerd zijn op rijksoverheid.nl hebben we het aantal pagina's van het gehele dossier (dus het besluit, de inventarisatielijst en alle vrijgegeven documenten) geteld. De helft bestond uit 13 pagina's of minder, en driekwart uit hooguit 88 pagina's. Het gemiddelde aantal pagina's van 156 werd omhoog gehaald door een aantal heel grote dossiers. Het grootste was meer dan 45 duizend pagina's en afkomstig van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De tabel op de volgende pagina geeft de statistieken van het aantal pagina's per Woo-besluit, uitgesplitst per ministerie.

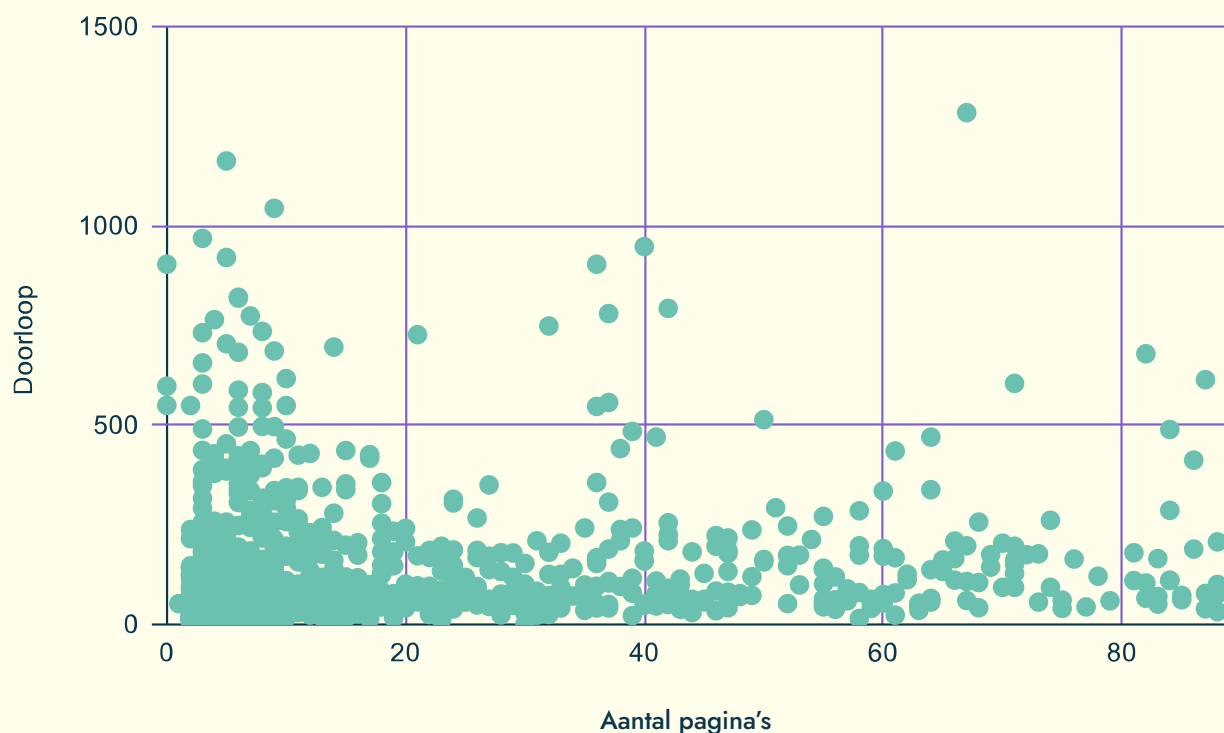

STATISTIEKEN AANTAL PAGINA'S PER WOO-BESLUIT UITGESPLITST NAAR MINISTERIE

Ministerie	Totaal aantal pagina's	Gem.	Min.	50%	Max.
Ministerie van Algemene Zaken	360	10	1	6	71
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	17965	135	2	7	3257
Ministerie van Buitenlandse Zaken	12240	73	2	14	1148
Ministerie van Defensie	6473	95	2	14	1452
Ministerie van Economische Zaken	11293	157	2	9	2711
Ministerie van Financiën	45602	96	2	13	3289
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	40615	221	2	14	12866
Ministerie van Justitie en Veiligheid	14229	94	1	6	2639
Ministerie van Klimaat en Groene Groei	10326	220	2	14	5318
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	71179	159	2	14	5429
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	5535	62	2	12	673
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	7597	112	2	8	1674
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	57096	1269	5	62	45352
Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordering	1834	278	1	50	3158

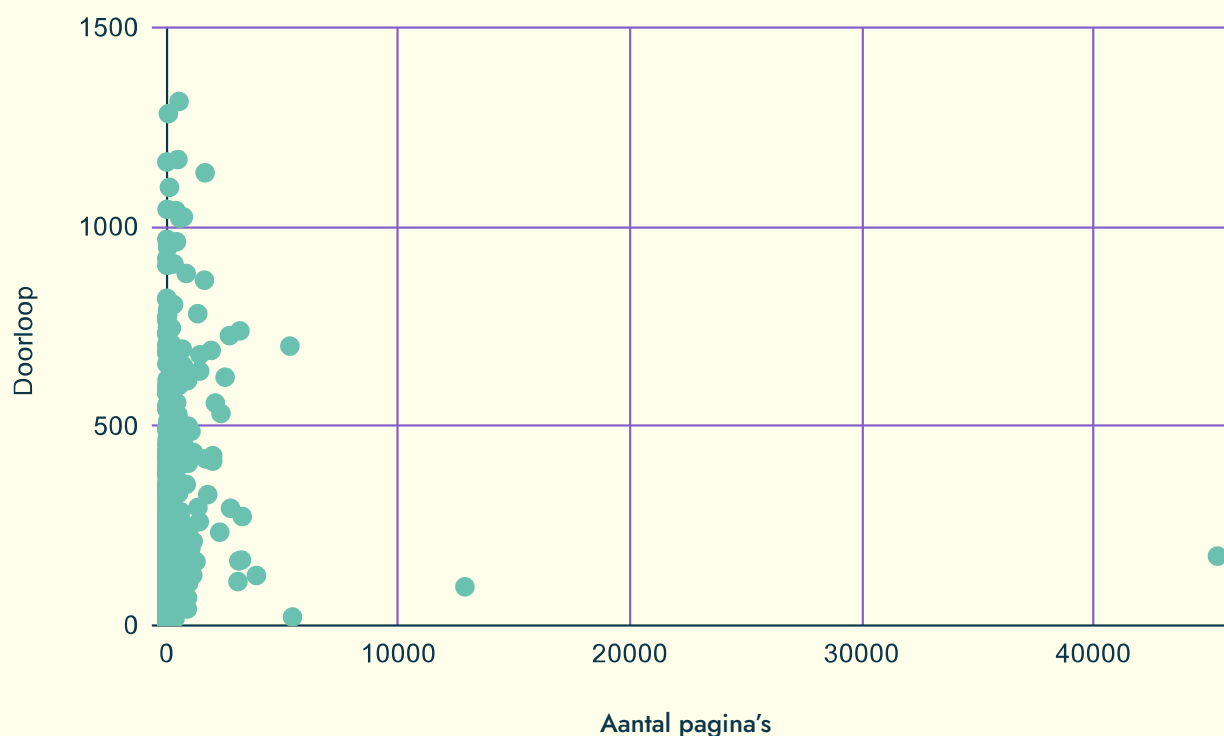
Tabel 4. Aantal pagina's per Woo-besluit, uitgesplitst per ministerie in 2025.

Er is vrijwel geen verband tussen de afhandeltijd en het aantal pagina's in een Woo-dossier. Als we de besluiten beperken tot de driekwart snelste, vinden we een correlatie van 0,14, een erg zwak verband. De puntenwolk hieronder laat ook zien dat dossiers die lang op zich laten wachten ook voorkomen bij korte besluiten.

Figuur 13. Puntenwolk van pagecount en doorlooptijden van 75% snelste Woo-besluiten in 2025.

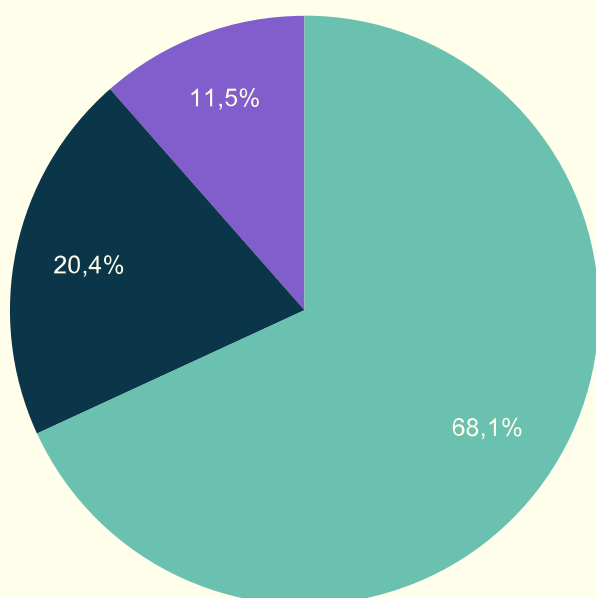
In de onderstaande puntenwolk zijn alle Woo-besluiten meegenomen. Hier is te zien dat zelfs de grootste Woo-besluiten niet de langste doorlooptijd hebben.

Figuur 14. Puntenwolk van pagecount en doorlooptijden van Woo-besluiten in 2025.

In 2025 was meer dan 68% van de Woo-besluiten relatief klein, namelijk minder dan 50 pagina's. Vergeleken met ons onderzoek naar Woo-termijnen in 2023 (in 2024 hebben we de omvang van Woo-besluiten niet meegenomen) is het percentage relatief kleine Woo-besluiten gestegen. In 2023 was dit namelijk 56%. Zowel de middelgrote Woo-besluiten als de grote Woo-besluiten zijn in percentage gedaald ten opzichte van 2023. 28% van de Woo-besluiten in 2023 waren middelgrote Woo-besluiten. In 2025 waren 20,4% van de Woo-besluiten middelgrote Woo-besluiten. De omvangrijke Woo-besluiten besloegen in 2023 16% van het totaal. In 2025 was dit 11,5%.

- Percentage kleine Woo-besluiten (tot 50 pagina's)
- Percentage middelgrote Woo-besluiten (50-250 pagina's)
- Percentage grote Woo-besluiten (250 pagina's of groter)

Figuur 15. Omvang van Woo-besluiten in 2025.

3.6 UITZONDERINGSGRONDEN

Hoofdstuk 5 van de Woo benoemt een hele trits uitzonderingsgronden die kunnen worden toegepast om informatie geheel of gedeeltelijk niet vrij te geven. Dit zijn de beruchte zwartgelakte stukken tekst in de vrijgegeven documenten. Tegenwoordig wordt er gelakt met allerlei kleuren, en heel vaak wordt in het weggelakte deel ook het specifieke artikel uit hoofdstuk 5 genoemd dat is toegepast. Daarnaast worden die gronden genoemd in het besluit en de inventarislijst. De uitzonderingsgronden worden vrijwel altijd volgens een vast patroon zoals “5.1.2.e” weergegeven en zijn dus makkelijk door een computer op te sporen en te tellen. Dit hebben we gedaan voor alle Woo-besluiten van 2025. We hebben voor elk besluit in alle bijbehorende documenten met behulp van een LLM deze patronen opgespoord.

We vonden de volgende resultaten. In 67% van de Woo-besluiten vonden we één of meerdere uitzonderingsgronden. In totaal zagen we 36 verschillende genoemde gronden. Een Woo-besluit kan natuurlijk om allerlei redenen geen uitzonderingsgronden bevatten. Natuurlijk omdat er niks uitgezonderd was, maar ook als er geen relevante stukken voor een verzoek gevonden werden, of een verzoek werd afgewezen. Ook kan de technische kwaliteit van het document zo slecht zijn dat het betrouwbaar opsporen van de patronen niet werkt.

Het aantal verschillende gronden dat wordt toegepast per besluit valt erg mee: van de besluiten met minstens één uitzonderingsgrond bevat de helft er hooguit 3, en 75% hooguit 5. Het maximum aantal verschillende gronden in één besluit was 29.

De tabel op de volgende pagina geeft de top 10 meest gebruikte gronden met hun percentages (minstens 1 genoemde grond).

Uitzonderingsgrond	in woorden	% van de Woo-besluiten
5.1.2.e	de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;	93,4
5.1.2.i	het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen	56,1
5.3	Informatie ouder dan vijf jaar	32,7
5.2.1	persoonlijke beleidsopvattingen	30,7
5.1.5	onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang	20,0
5.1.1.c	vertrouwelijke bedrijfs- en fabricagegegevens	17,7
5.1.2.a	betrekkingen van Nederland met andere landen	15,6
5.1.2.d	de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;	10,3
5.1.2.b	economische of financiële belangen van de Staat,	8,8
5.1.2.f	bescherming concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens	8,8

Tabel 5: Top 10 meest gebruikte uitzonderingsgronden. Het percentage geeft het deel van het aantal Woo-besluiten met minstens één uitzonderingsgrond.

Het lag in de lijn der verwachting dat persoonsgegevens (art. 5.1.2.e Woo, namen, e-mailadressen, etc.) de meest gebruikte uitzonderingsgrond is. Opvallend is wel hoe vaak art. 5.1.2.i van de Woo 'het goed functioneren van de Staat' wordt ingeroepen. Bij meer dan een derde van de verstrekte overheidsdocumenten (namelijk 56 % van 67% van het totaal aantal Woo-besluiten) zou volledige openbaarmaking het goed functioneren van de staat raken. In 38 % van alle verstrekte documenten; dat is nogal wat! Het gemiddelde DMS van een departement is blijkbaar gevuld met explosieve informatie. Zoals veel journalisten stellen lijkt de mysterieuze i-grond hiermee inderdaad het 'duizenddingendoekje' te zijn voor het lakken van passages waarvan openbaarmaking bestuurlijk niet zo goed uitkomt.

Binnen het Actieplan Open Overheid gaat een groep onderzoekers van de universiteiten van Amsterdam, Leiden en Utrecht nader onderzoek doen naar het gebruik van deze uitzonderingsgronden bij de passieve openbaarmaking onder de Woo. Medio 2026 worden de resultaten verwacht.

WEERGAVE AFHANDELINGS- KOSTEN EN PUBLICATIE VAN DATA

4.1. WEERGAVE VAN KOSTEN VAN EEN WOO-VERZOEK

Het ministerie van Financiën heeft er - net als enkele gemeenten - voor gekozen om de verzoeker te informeren over de afhandelingskosten van het Woo-verzoek. Onderaan de Woo-besluiten van het kerndepartement staat dan bijvoorbeeld de volgende passage:

“Als ministerie van Financiën willen we inzicht geven in de kosten voor de behandeling van een Woo-verzoek. Voor dit verzoek is dat ongeveer € 21.700,-. Deze kosten hoeft u niet te betalen. Wilt u meer weten over hoe we deze kosten berekenen? Kijk dan op deze pagina: [Handleiding kosten Woo-verzoeken voor het ministerie van Financiën.](#)”

In onze verzameling Woo-besluiten uit 2025 konden we bij 69 Woo-besluiten van het ministerie van Financiën een passage extraheren over de kosten van afhandeling van het verzoek. De kosten waren redelijk normaal verdeeld tussen de 15.311 en 37.000 Euro, met een gemiddeld bedrag van 21.000 euro.

Bij dit initiatief van het ministerie van Financiën vallen wel enkele kanttekeningen te plaatsen. Ten eerste - en ten principale - is het buitengewoon merkwaardig om de kosten te melden van publieke voorzieningen waar men democratisch recht op heeft. Dit is eerder gesignaleerd door o.a. [Tim Staal](#) (SPOON) en [Bas van Beek](#) (Follow the Money). Straks krijgen kinderen aan het eind van een schooldag een briefje mee naar huis: “Deze schooldag heeft de belastingbetaler weer X euro gekost”. Of staat er bij de weergave op televisie van een politiek debat in de Tweede Kamer de bijsluiters: “Als overheid willen we inzicht geven in de kosten voor democratie; voor dit jaar bedragen deze kosten Y euro.” Als het ministerie van Financiën er zo aan hecht om transparant te zijn over de kosten die zij maakt, laat zij dan een lichtkrant ophangen aan het Korte Voorhout: “Als ministerie van Financiën willen we inzicht geven in de kosten van ons werk. Vandaag bedragen deze kosten Z euro.” Ondanks het feit dat dergelijke bezwaren binnen het ministerie zijn geuit, heeft de hogere legerleiding besloten om hier toch mee te starten, zie [de agenda van de bestuursraad](#).

Ook zijn er vraagtekens te plaatsen bij de gemiddelde afhandelingskosten van € 21.000,-. Uit een [recent onderzoek](#) naar uitvoeringslasten blijkt dat de gemiddelde kosten voor de afhandeling van een Woo-verzoek veel lager liggen, namelijk € 6.000,- per Woo-verzoek. Dit is een gemiddelde voor alle ministeries, provincies en gemeenten. Blijkbaar kost het het ministerie van Financiën veel meer tijd om een Woo-verzoek af te handelen dan andere bestuursorganen.

Wettelijke termijn	42 dagen
Gemiddelde afhandeltijd, aantal dagen	176 dagen
Gemiddelde omvang, aantal verstrekte pagina's	100 pagina's
Aantal dagen inzet Woo-coördinator	12
Aantal dagen inzet jurist	8
Aantal dagen inzet beleid	6
Aantal dagen inzet zoekspecialist	1
Aantal dagen inzet administratie e.a.	1
Totale inzet fte, aantal dagen	28
Afhandelingskosten	€ 21.000,-

Tabel 6: Kengetallen gemiddeld Woo-verzoek 2025.
Ministerie van Financiën (kerndepartement).

[Handleiding kosten Woo-verzoeken Ministerie van Financiën](#)

WAT VALT OP AAN DEZE CIJFERS?

1 . Het ministerie van Financiën doet er gemiddeld 176 dagen over om 100 pagina's te verstrekken.

2 . Er wordt vooral veel gecoördineerd op dit gebied. Bijna de helft van de inzet van fte's gaat naar coördinatie. Zeker, het overleggen met verzoeker, het maken van afspraken met beleidsmedewerkers en Woo-juristen en het uitzetten van zienswijzen kost tijd. Maar dit hoeft zeker geen 12 dagen per Woo-verzoek te kosten.

3 . De figuur van een Woo-coördinator of Woo-regisseur is wel een stap vooruit ten opzichte van de oude situatie waarin niemand echt verantwoordelijkheid droeg voor het geheel. Maar om effectief te kunnen zijn moet een Woo-regisseur ook beschikken over doorzettingsmacht. Dat betekent deadlines stellen aan de inbreng vanuit beleid, juristen en de parafenlijn. En de autorisatie om te laten zoeken in mailboxen indien betrokkenen niet zelf binnen 10 dagen de gevraagde informatie aanleveren.

4 . Ook lijkt de inzet van Woo-juristen onevenredig groot. Zij toetsen op de aanwezigheid van uitzonderingsgronden. In dit gemiddelde Woo-verzoek duurt het 8 dagen om 100 pagina's te lakken. Dat is uitzonderlijk veel in de wetenschap dat sommige marktpartijen aangeven 10 tot 20 pagina's per uur te kunnen toetsen, waardoor het lakken maximaal 2 dagen in beslag zou hoeven te nemen: een dag voorlak en een dag finale toets door het departement.

5 . Daarentegen is de inzet van een zoek-en-vind specialist met 1 dag beperkt. Het zou logisch zijn om meer gebruik te maken van de expertise van zoekspecialisten. Dat geldt niet alleen voor het gericht met passende termen zoeken in de verschillende systemen, maar ook en vooral voor het ontdubbelen en selecteren van relevante documenten. De inzet van een nieuwe generatie AI-tools kan daarbij behulpzaam zijn.

6. Het verschil tussen de kosten van een klein Woo-verzoek en een zeer groot Woo-verzoek is per saldo toch beperkt. Omgerekend gaat het met een verschil tussen 15.000 euro en 37.000 euro om een factor 2.5. Gezien het feit dat er door verschillende departementen al jaren wordt geklaagd over de onuitvoerbaarheid van grote en complexe Woo-verzoeken, lijkt dat per saldo toch wel mee te vallen.

VERGELIJKING KOSTEN MAATSCHAPPELIJKE PRODUCTEN EN DIENSTEN

Om een oordeel te kunnen vellen over - de legitimiteit van - de afhandelingskosten van Woo-verzoeken is het zinvol om deze te vergelijken met andere maatschappelijke producten en (informatie) diensten.

Jaarabonnement bibliotheek	€ 60
Paspoort	€ 90
Leges vergunning dakkapel	€ 400
Jaarabonnement landelijke krant (> 7.000 pagina's, 300 dagen bezorging aan huis)	€ 750
Woo-verzoek (gemiddelde kosten)	€ 6.000,-
Woo-verzoek MinFin (100 pagina's)	€ 21.000

Tabel 7: Vergelijking kosten afhandelingskosten Woo-verzoek met maatschappelijke producten.

Natuurlijk gaat de vergelijking op onderdelen mank. Een krant is een massaproduct, een Woo-verzoek is maatwerk. Maar een krant wordt wel 300 dagen per jaar op een brommertje bezorgd. En een vergunning voor een dakkapel moet ook getoetst worden aan de toegestane maten. Vanuit het perspectief van een burger zijn deze kosten voor de afhandeling van een Woo-verzoek volslagen buiten proportie en onverdedigbaar. Wat een verspilling van belastinggeld en van publieke middelen. Het zou het ministerie van Financiën sieren als ze vanaf heden het onderschrift bij een Woo-besluit iets aanpassen:

“Als ministerie van Financiën willen we inzicht geven in de kosten voor de behandeling van een Woo-verzoek. Voor dit verzoek is dat ongeveer € 21.700,-. Dit bedrag is driemaal zo hoog als hetgeen een gemiddeld bestuursorgaan kwijt is aan behandeling van een gemiddeld Woo-verzoek en twee maal zo hoog als de kosten die ministeries gemiddeld maken voor afhandeling van een verzoek. Wij bieden onze excuses hiervoor aan - ook voor de relatief lange doorlooptijd - en doen ons uiterste best om uw verzoek in de toekomst sneller en efficiënter af te handelen. Wilt u meer weten over hoe we deze kosten berekenen? Kijk dan op deze pagina: [Handleiding kosten Woo-verzoeken voor het ministerie van Financiën](#).”

Overigens is het niet alleen maar somberheid troef. Het ministerie van Financiën heeft de laatste jaren stevig geïnvesteerd in menskracht en digitale volgsystemen om Woo-verzoeken beter af te handelen. De Bestuursraad van het ministerie maakt sinds enige jaren de bestuursraad stukken actief openbaar. Het is het enige ministerie dat een stip op de horizon durfde te zetten met de ambitie om 100 % van de Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn af te handelen. Hopelijk gaan alle inspanningen op korte termijn ook vrucht dragen, in termen van snellere afhandeling en lagere afhandelingskosten.

Kan het ook anders? Hieronder een proeve van een scherpe planning van ureninzet voor de afhandeling van een Woo-verzoek, voor het ministerie van Financiën, maar ook voor andere departementen. Indien hier gericht op gestuurd wordt dan kan de tijdsinzet voor de afhandeling van Woo-verzoeken met twee derde worden teruggebracht, van 28 dagen naar 8 mensdagen.

Activiteit	Uren
Binnenkomst verzoek, registratie, doorsturen naar Woo-coördinator	2
Lezen verzoek, interpretatie.	1
Overleg intern, wie betrekken, welke personen?	3
Benaderen dossierhouders	3
Plannen overleg met verzoeker	2
Overleg met verzoeker	2
Zoeken in DMS, persoonlijke schijven, e-mail, chats	12
Selectie van relevante documenten	8
Pre-toets op uitzonderingsgronden jurist	8
Vragen en verwerken zienswijzen	6
Concept besluit en inventarislijst	6
Parafenlijn, toets door directeur,	3
Aanpassing, brief aan verzoeker	4
Publicatie	4
Totaal	64

Tabel 8: Scherpe planning van ureninzet voor afhandeling van een Woo-verzoek.

Dat gebeurt niet zomaar. Het afhandelen van een Woo-verzoek binnen de wettelijke termijn vergt een strakke planning. Er is inzet nodig van gekwalificeerde zoekspecialisten die op basis van autorisatie kunnen zoeken in de verschillende systemen. Het gebruikmaken van verantwoorde AI zoals aangekondigd in het coalitieakkoord kan een belangrijke bijdrage leveren aan het zoeken, vinden en selecteren. Het vergt vooral ook de bijbehorende bevoegdheden en doorzettingsmacht van de Woo-regisseur. Als de ministeries – en in het bijzonder BZK als het moederdepartement van de Woo - niet bereid zijn hier scherp op te sturen, dan blijven we de komende periode tientallen miljoenen euro's per jaar verspillen. Niet vanwege omvangrijke Woo-verzoeken, maar vanwege een slechte organisatie en de eindeloze hoeveelheid afstemming rondom het afhandelingsproces.

4.2. PUBLICATIE VAN WOO-DATA

WOO-DASHBOARD

Geef de onderliggende data van het Woo-dashboard vrij als een spreadsheet met per afgehandeld Woo-verzoek de basale data. We zagen dat alle ministeries dit toch al bijhouden. Dit kan heel eenvoudig met per Woo-verzoek de basale ook door het ACOI geadviseerde velden: ministerie, datum verzoek, datum besluit, soort besluit, eventuele afspraken, en natuurlijk de (unieke) URL naar het Woo-verzoek op open.overheid.nl.

Dit biedt de volgende voordelen. (1) Het is nu erg lastig om de gegevens uit het Woo-dashboard te vergelijken met de Woo-besluiten zoals te vinden op rijksoverheid.nl of open.overheid.nl. De totalen komen vaak niet overeen, en het is eigenlijk onmogelijk om erachter te komen waar dit aan ligt. (2) Nu zien we alleen de gemiddelde afhandeltijden, maar die zeggen eigenlijk erg weinig. Veel inzichtelijker zijn de histogrammen. Het alleen tonen van de gemiddelde afhandeltijd

kan zelfs demotiverend werken omdat door een heel langliggend verzoek eindelijk af te handelen het gemiddelde in een kwartaal enorm omhoog kan schieten, terwijl dit dus alleen te danken is aan dat bijzondere geval. (3) Het geeft inzicht om de afhandeltijden uit te kunnen splitsen naar het soort beslissing en rekening te houden met eventuele afspraken.

GENERIEKE ZOEKVOORZIENING VOOR DE WOO

De in de Woo vastgelegde generieke zoekvoorziening voor de Woo wordt weer uitgesteld. Voor dit jaarlijkse rapport lopen wij telkens tegen de op het oog toch heel simpele vraag aan *“Waar vinden we alle in dit jaar door de ministeries genomen Woo-besluiten?”*. In 2023 haalden we die van open.overheid.nl. In 2024 ging dat niet meer omdat besluiten toen opeens geen datum meer hadden en haalden we ze dan maar van rijksoverheid.nl. In beide gevallen hadden we daardoor andere totalen dan de ministeries zelf. Voor de Woo-verzoeken over covid19 heeft VWS een eigen publicatieplatform open.minvws.nl ontwikkeld waar het ook andere Woo-besluiten op publiceert. Het ministerie van Financiën kondigde onlangs aan dat het ook gebruik gaat maken van dit platform.

Juist deze versnippering was de reden om in ieder geval een centrale Woo zoekvoorziening op te zetten! Dit is een onwenselijke situatie.

Maak de besluiten op Woo-verzoeken op een goede uniforme manier vanaf één plek beschikbaar, met of zonder interface. Als het niet lukt met een interface zoals mensen gewend zijn van Marktplaats of Spotify, biedt dan gewoon de data netjes aan via een API. Als daar fijn mee te werken is, wordt dat zeker opgepikt door enthousiastelingen of democratie-waakhonden. Dit is niet alleen een wens van wat data-nerds, de [Wet Hergebruik van openheidsinformatie](#) en de Woo zelf verplichten de overheid om hun openbaargemaakte documenten op een toegankelijke en herbruikbare manier aan te bieden.

